

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH**

GMINY JEMIELNO

na lata 2014-2020

Jemielno, 2014

SPIS TREŚCI

Spis treści	2
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA.....	4
1.1. TŁO I PRZYCZYNY	5
1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE	7
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU	11
1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	12
1.4.1. DŁUGOOKRESOWA Strategia Rozwoju Kraju „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI”	12
1.4.2. STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020	13
1.4.3. Dolnośląska STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ NA LATA 2014 – 2020	15
1.4.4. POWIATOWA STRATEGIA Rozwiązywania problemów społecznych w powiecie górowskim na lata 2011 – 2016	17
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	19
2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	20
2.2. PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ.....	24
2.3. SZCZEGÓŁOWA ANALIZA WYBRANYCH PROBLEMÓW	29
2.3.1 WYSOKI POZIOM BEZROBOCIA.....	29
2.3.2 NIEWYKORZYSTANY POTENCJAŁ ŚRODOWISKA NATURALNEGO i jego zły stan 	32
2.3.3 NIEWYSTARCZAJĄCY OBIEG INFORMACJI DOTYCZĄCYCH ŻYCIA SPOŁECZNEGO	34
2.3.4 NISKI POZIOM AKTYWNOŚCI I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY JEMIELNO.....	35
2.3.5 Niska świadomość społeczeństwa na temat bezpieczeństwa lokalnego	38
2.4. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH..	42
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	44
3.1. WIZJA ROZWOJU GMINY JEMIELNO	45

3.2. MISJA GMINY JEMIELNO	46
3.3. CELE STRATEGICZNE	47
4. OKREŚLENIE SPOSOBU ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ STRATEGII	61
4.1. RAMY FINANSOWE, WDRAŻANIE, REALIZACJA I MONITORING STRATEGII	61
4.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW.....	64
5. Spis rysunków	66
6. Spis tabel.....	66

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. Został tutaj także ukazany związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi, funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.

1.1. TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb wybranych kategorii osób i rodzin. Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

Wizja rozwoju społecznego w gminie winna być skonkretyzowana poprzez stosowne działania praktyczne. By te działania mogły zostać uruchomione Wójt Gminy Jemielno w dniu 05 grudnia 2013 r. Zarządzeniem nr 78/2013 powołał Zespół do spraw opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno na lata 2014 – 2020. W skład zespołu weszli przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy Jemielno, Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury w Jemielnie, Policji, Rady Gminy Jemielno, Gminnego Klubu Sportowego w Jemielnie w większości będących mieszkańcami Gminy Jemielno. Koordynatorem i przewodniczącym prac zespołu był Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnie.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2003 nr 96 poz. 873),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. nr 122 poz. 1143),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. nr 99 poz.1001),

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 1982 nr 35 poz.230),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 1997 nr 123 poz. 776),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2005 nr 179 poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2005 nr180 poz. 1493).
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz.U. 2006 nr 251 poz.1844)
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2011 nr 149 poz. 887)

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej czy też budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską dokument pod nazwą „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem było wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz właściwych praktyk na rzecz inkluzji społecznej jednostek i grup środowiskowych.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”
- Strategia Rozwoju Kraju 2020
- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014 – 2020
- Powiatowa Strategia Integracji i Polityki Społecznej na lata 2011 - 2016

1.2. WARTOŚCI I DEFINICJE

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Według Stefana Nowaka przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- **kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;**
- **harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.**

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartość polityka społeczna są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest wprowadzony przez Stanisława Ossowskiego podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

społeczno – gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Jan Danecki w publikacji „Kwestie społeczne – istota, źródła, zarys diagnozy” przyjmuje, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;

- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności. Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela, jak również skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.3. STRUKTURA DOKUMENTU

W oparciu o uzyskane od władz lokalnych informacje i materiały przygotowany został dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować przedstawicieli społeczności lokalnej w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania.

1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych, powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu, pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.4.1. DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI”

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” jest, zgodnie z przepisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (art. 9 ust 1) – dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno – gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Stanowi najszerszy i najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego założenia zostały określone w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju kraju oraz przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie *Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju powstawała w latach 2011 – 2012.

Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie strategicznego celu kluczowego będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach zadaniowych:

I. konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji),

II. równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),

III. efektywności i sprawności państwa (efektywności).

1.4.2. STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) przyjęta dnia 22 listopada 2012 r. Uchwałą Rady Ministrów jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2009 nr 84 poz. 712) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. ŚSRK, główna strategia rozwoju w średnim okresie, uwzględniając kluczowe wyzwania zawarte w DSRK wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe. ŚSRK przedstawia scenariusz rozwojowy wynikający m.in. z diagnozy barier i zagrożeń oraz z analizy istniejących potencjałów, jak też możliwości sfinansowania zaprojektowanych działań.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju. Pomyślność realizacji wszystkich założonych w tej Strategii celów będzie uzależniona od wielu czynników zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, które mogą wpływać na dostępność środków finansowych na jej realizację.

W najbliższych latach kluczowe będzie pogodzenie konieczności równoważenia finansów publicznych i zwiększania oszczędności, przy jednoczesnej realizacji rozwoju opartego na likwidowaniu największych barier rozwojowych, ale też rozwoju w coraz większym stopniu opartego na edukacji, cyfryzacji i innowacyjności. Szczególnie ważne będzie przeprowadzenie zmian systemowych, kompetencyjnych i instytucjonalnych sprzyjających uwolnieniu potencjałów i rezerw rozwojowych, a także środków finansowych.

ŚSRK wytycza obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. ŚSRK stanowi tym samym odniesienie dla nowej generacji dokumentów strategicznych przygotowywanych w Polsce na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Strategia średniookresowa wskazuje działania polegające na usuwaniu barier rozwojowych, swoistych „wąskich gardeł”, w tym słabości polskiej gospodarki ujawnionych przez kryzys gospodarczy, jednocześnie koncentrując się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione będą stymulowały rozwój.

ŚSRK dokonuje wyboru, koncentrując się na czynnikach umożliwiających realizację celów strategicznych. Pokazuje jednocześnie następstwo procesów rozwojowych w różnych obszarach i ich wzajemne zależności. Wykorzystanie tych zależności i istniejących sprzężeń zwrotnych będzie wzmocniać efekty podejmowanych działań w horyzoncie wieloletnim. Z kolei opóźnienie w realizacji działań w jednym obszarze, może utrudnić realizację zakładanych celów w innych powiązanych obszarach strategicznych. Dlatego interwencja publiczna powinna wykorzystywać oraz wzmocniać sprzężenia zwrotne, będąc źródłem wartości dodanej polegającej na oddziaływaniu na wiele powiązanych ze sobą obszarów w dłuższej perspektywie czasu.

ŚSRK jest skierowana nie tylko do administracji publicznej. Integruje ona wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. ŚSRK wskazuje konieczne reformy ograniczające lub eliminujące bariery rozwoju społeczno-gospodarczego, orientacyjny harmonogram ich realizacji oraz sposób finansowania zaprojektowanych działań (zawiera wieloletni ramowy plan wydatków publicznych na działania rozwojowe).

Strategia zwraca uwagę na wymiar terytorialny podejmowanych działań, wzmocnienie i lepsze wykorzystanie potencjałów regionalnych. Widzi zatem znaczenie samorządu terytorialnego i innych podmiotów w dynamizacji rozwoju regionów i kraju. W okresie do 2020 r. akcent strategiczny zostanie położony w głównej mierze na wzmocnienie potencjałów, które w przyszłości zagwarantują długofalowy rozwój, a nie tylko na alokację środków bezpośrednio w dziedziny, w których występują największe deficyty. Tym samym ŚSRK nie rozwija wszystkich obszarów istotnych z samego faktu funkcjonowania państwa, lecz koncentruje się głównie na tych, w których powinny zostać podjęte działania wzmocniające i przyspieszające procesy rozwojowe (w tym niezbędne zmiany strukturalne) w ciągu najbliższych dziesięciu lat.

Wizja Polski 2020

Polska w roku 2020 to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Najbliższe dziesięciolecie ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego Polski. Będzie to dekada równoważenia finansów publicznych i zwiększania oszczędności, przy trwającym równoległym rozwoju opartym na likwidowaniu największych barier rozwojowych (tj. odrabianiu zaległości w infrastrukturze i zmniejszaniu różnic między regionami). Jednocześnie powinna to być jednak dekada rozwoju w coraz większej mierze opartego na edukacji, impecie cyfrowym i innowacyjności.

W efekcie, Polska w 2020 roku będzie lepiej wykorzystywać posiadane potencjały gospodarcze, społeczne i instytucjonalne w celu zapewnienia szybkiego rozwoju kraju i poprawy warunków życia ludności.

Celem głównym strategii średniookresowej staje się wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Obszary strategiczne:

I. sprawne i efektywne państwo

II. konkurencyjna gospodarka

III. spójność społeczna i terytorialna

1.4.3. DOLNOŚLĄSKA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ NA LATA 2014 – 2020

Zadaniem Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014-2020 jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, mających na celu zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom województwa dolnośląskiego, poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości. Zasadą organizującą owe działania jest kooperacja różnorodnych podmiotów i instytucji, oparta na partnerstwie, komplementarności i dążeniu do kompleksowości działań. Zapisy zawarte w DSIS na lata 2014-2020 rozwinięte zostaną w szczegółowych programach

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

tematycznych, wskazujących kierunki rozwoju i działania w perspektywie krótko i średnioterminowej.

Celem głównym DSIS na lata 2014-2020 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców, integracja społeczna.

Cel ten realizowany będzie w ramach czterech obszarów strategicznych – makrosfer, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie. Makrosfery te to: WSPARCIE, AKTYWIZACJA, INTEGRACJA I WSPÓŁDZIAŁANIE.

Makrosfera WSPARCIE obejmuje zespół działań skierowany na zaspokajanie specyficznych potrzeb, wyrównywanie szans życiowych określonych kategorii społecznych, „zagospodarowywanie” deficytów – wsparcie rodzin w funkcjach opiekuńczo – wychowawczych, wsparcie osób niesamodzielnych, w tym osób starszych w funkcjonowaniu w środowisku zamieszkania, wsparcie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie ubóstwu, niwelowanie skutków uzależnień, przemocy, działania na rzecz osób bezdomnych, działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Priorytet 1. Wzmacnianie potencjału rodzin dolnośląskich

Priorytet 2. Rozwój usług społecznych mających na celu wsparcie osób i grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Priorytet 3. Przeciwdziałanie uzależnieniom

Priorytet 4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Makrosfera AKTYWIZACJA obejmuje działania o charakterze aktywizacyjnym, pobudzanie aktywności określonych kategorii społecznych, aktywna polityka społeczna, profilaktyka – promocja określonych wartości, postaw, stylów życia, ekonomia społeczna. W makrosferze tej ujęto również całokształt działań skierowanych do osób bezrobotnych, ponieważ ich nadrzędnym celem jest powrót do aktywnego zaangażowania na rynku pracy, stąd nawet działania osłonowe i wspierające służą aktywizacji na rynku pracy.

Priorytet 5. Aktywizacja społeczna osób starszych

Priorytet 6. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu osób niepełnosprawnych

Priorytet 7. Rozwój sprzyjający wykorzystaniu zasobów na rynku pracy

Priorytet 8. Promocja aktywnej polityki społecznej jako narzędzia integracji społecznej

Makrosfera INTEGRACJA obejmuje działania mające charakter całościowy, skierowane na rzecz ogółu społeczności dolnośląskiej, harmonijnego rozwoju województwa jako całości – działania międzygeneracyjne, tworzenie sieci, budowa kapitału społecznego i obywatelskiego, pobudzanie i promowanie innowacji w sferze społecznej – badania, transfer wiedzy, dobrych praktyk i nowatorskich rozwiązań.

Priorytet 9. Wsparcie idei społeczeństwa obywatelskiego

Priorytet 10. Pobudzanie i promowanie innowacji w obszarze polityki społecznej

Makrosfera WSPÓLDZIAŁANIE obejmuje tworzenie powiązań instytucjonalnych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, mechanizmów kooperacyjnych z partnerami społecznymi i gospodarczymi, dbałość o wysokie kwalifikacje i kompetencje kadr służb społecznych, doskonalenie sposobów i jakości świadczenia usług społecznych.

Priorytet 11. Doskonalenie jakości systemu usług społecznych

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej służyć powinna harmonijnemu rozwojowi województwa. W związku z tym jej założenia stanowią pomoc w wytyczeniu strategicznych kierunków działań jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych niższego szczebla. Strategia ta powinna stanowić także narzędzie wykorzystywane w procesie pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej z funduszy europejskich.

1.4.4. POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE GÓROWSKIM NA LATA 2011 – 2016

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Górowskim na lata 2011-2016 jest dokumentem wyznaczającym główne i zasadnicze kierunki działania Samorządu Powiatu Górowskiego w obszarze dotyczącym polityki

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

społecznej. Są one zgodne z założeniami ustawy o pomocy społecznej i zawierają kompetencje samorządu powiatowego w zakresie pomocy społecznej. Założenia te określają działania, jakie należy podjąć, by mieszkańcom powiatu górowskiego „żyło się lepiej” by każda rodzina wypełniała prawidłowo swoje funkcje.

Na podstawie dokonanej diagnozy problemów społecznych określono główne obszary działania, w których przyjęto cele strategiczne.

1. Przemoc w rodzinie
2. Środowiskowa i instytucjonalna opieka nad dzieckiem
3. Niepełnosprawni w systemie pomocy społecznej
4. Wykluczenie społeczne
5. Współpraca instytucjonalna

W strategii przyjęto, że projekty rozwiązywania problemów społecznych są wizją otwartą i mogą być modyfikowane w zależności od możliwości i potrzeb.

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy Jemielno.

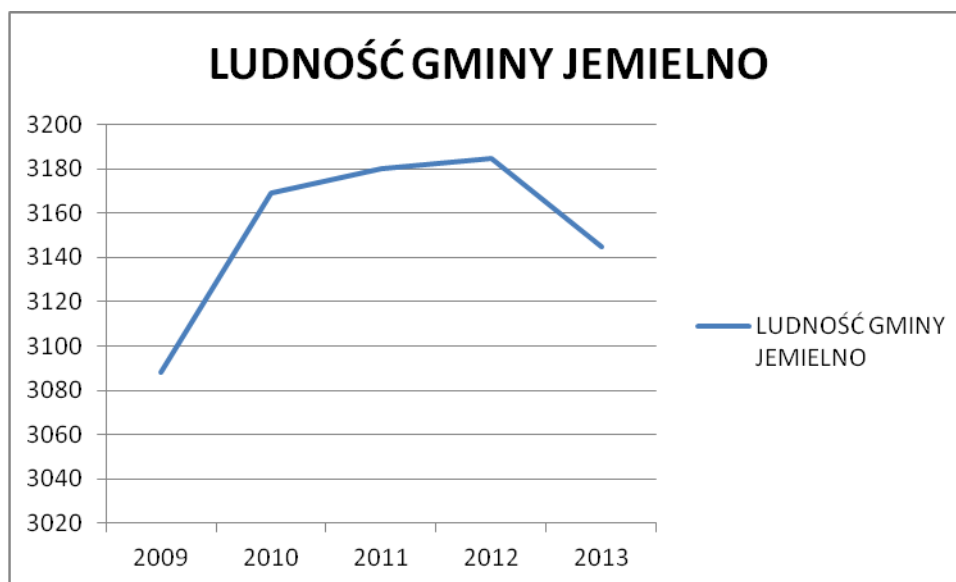
Diagnoza została oparta na badaniu dostępnych źródeł danych takich jak Ocena Zasobów Pomocy Społecznej opracowanej przez Gminne Ośrodek Pomocy Społecznej, opracowania Komendy Powiatowej w Górze, Urzędu Gminy Jemielno oraz innych dostępnych danych statystycznych a także na wynikach spotkań Zespołu do spraw opracowania niniejszej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Jemielno jest gminą położoną w północnej części województwa dolnośląskiego w powiecie górowskim. Graniczy ona od północnego zachodu z gminą Niechlów, od północnego wschodu z gminą Góra, od wschodu z gminą Wąsosz, od południa z gminą Wińsko, od południowego zachodu z gminą Rudna pow. lubiński, gdzie granicę na tym odcinku stanowi Odra.

W 2012 roku został oddany most na rzece Odrze łączący gminę Jemielno z gminą Rudna, a tym samym gminę Jemielno z legnicko – głogowskim obszarem miedziowym.

Gmina Jemielno zajmuje powierzchnię 124,02 km² i liczy 3.145 mieszkańców¹.

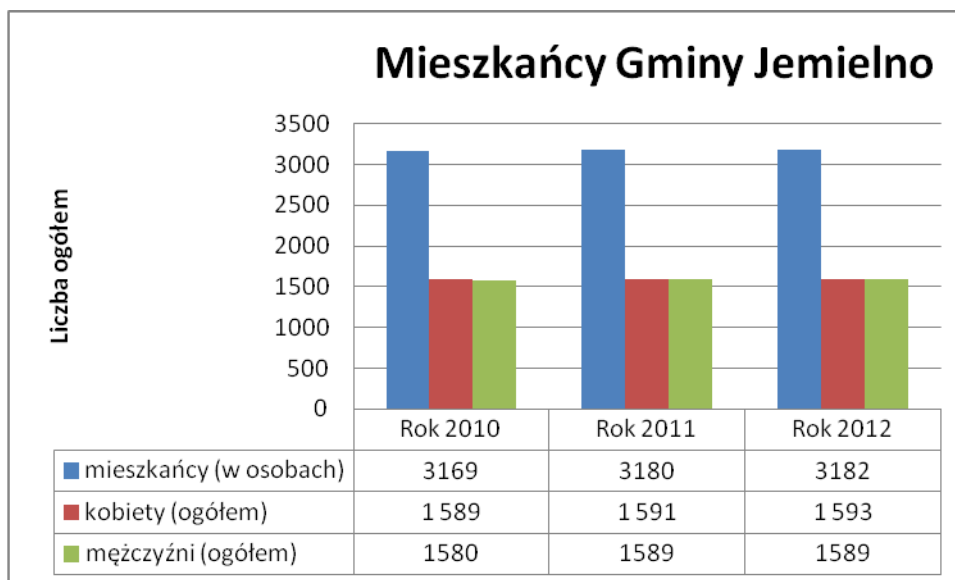

Rysunek 1 Ludność Gminy Jemielno

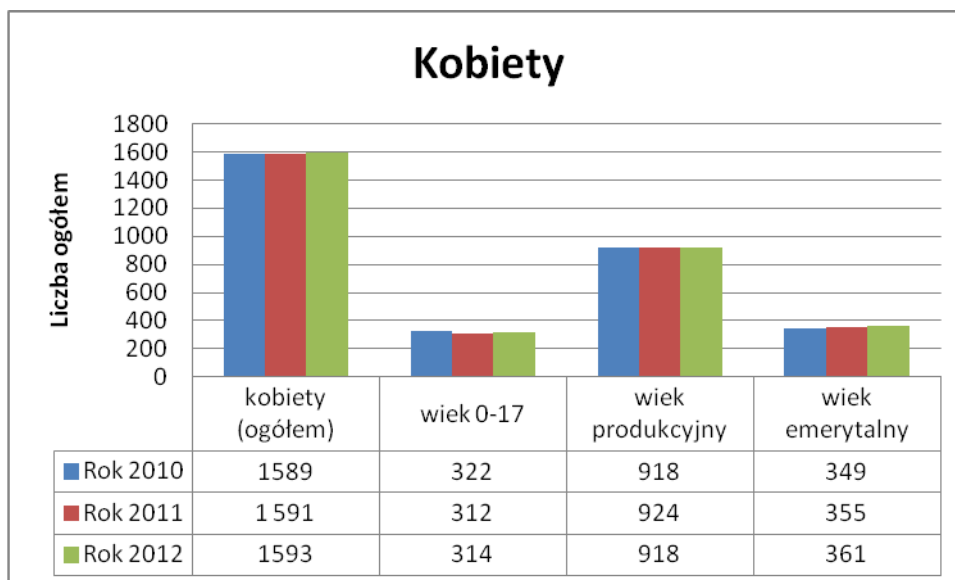
¹ Dane Urzędu Gminy Jemielno, stan na 02.01.2013 r.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

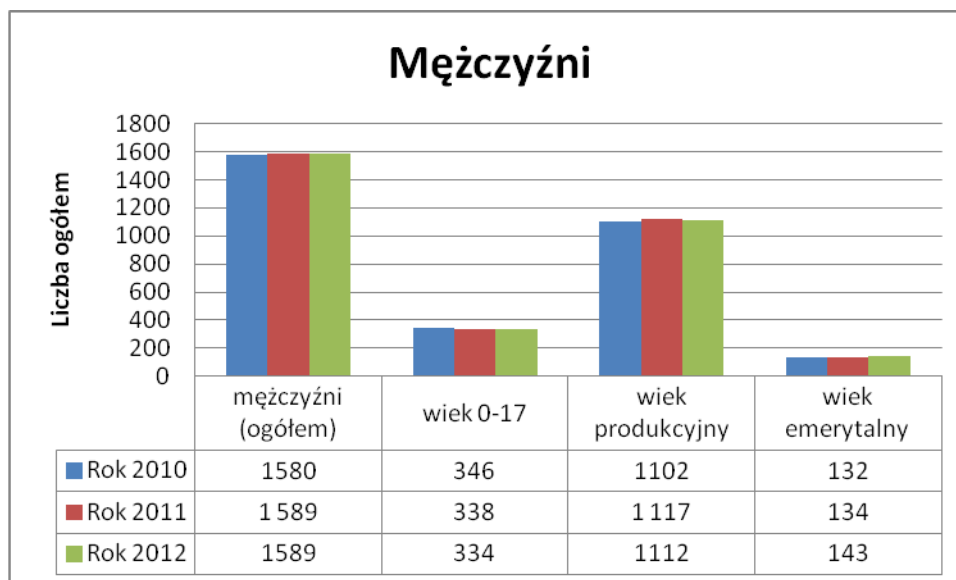
na lata 2014 – 2020

Rysunek 2 Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31.XII.2012r.) Mieszkańcy

Rysunek 3 Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31.XII.2012r.) Kobiety

Rysunek 4 Dane o sytuacji demograficznej i społecznej. Mężczyźni (stan na 31.XII.2012 r.)

Jest to gmina typowo rolnicza i wiejska, użytki rolne stanowią ok. 46% terenu gminy. Około 43% jej powierzchni stanowią lasy obfitujące w rzadką faunę i florę. Występują tu zarówno rośliny chronione jak również zwierzęta, których na innych terenach zobaczyć nie można.

Na terenie gminy Jemielno znajduje się 22 miejscowości, a do największych należą Jemielno, Kietłów, Luboszyce i Psary. Jemielno jest jedną z czterech jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu górowskiego. Sieć osadniczą gminy tworzy 20 wsi sołeckich, w tym jedna wieś po byłym PGR oraz 7 przysiółków. Z uwagi na ukształtowanie terenu, malownicze położenie pomiędzy doliną rzeki Odry i Baryczy i wyniesieniem stanowiącym fragment Wzgórz Trzebnickich, gmina ma piękne walory przyrodniczo – krajobrazowe (doliny, liczne strumyki oraz duże kompleksy leśne). Gospodarka gminy Jemielno przez wiele lat miała charakter rolniczo – leśny. W ostatnim jednak okresie nastąpiły zmiany w tej dziedzinie, której podstawowe tendencje wyznacza rozbudowa sektora prywatnego. Większość przedsiębiorstw zlokalizowana jest na terenie większych wsi. W gminie jest zarejestrowanych 97 firm² prowadzących działalność handlową i usługową oraz podmioty związane z obsługą gospodarki leśnej i rolnej. Część z działalności jest zawieszona. Największą liczbę wśród prowadzonych przedsiębiorstw odgrywa

² Dane Urzędu Gminy Jemielno, stan na 28.01.2014 r

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

budownictwo reprezentowane przez drobne zakłady świadczące usługi remontowo – budowlane i instalatorstwa budowlanego. Pozostałe działalności nie odgrywają większego znaczenia dla gospodarki gminy. W gminie brakuje przede wszystkim podmiotów z otoczenia biznesu, obsługujących firmy, doradztwa finansowego itp. Gmina jest słabo wyposażona w placówki usługowe.

Na terenie gminy funkcjonują dwa zespoły szkół: w Jemielnie i Irzadzach. Są w nich dwa oddziały „0”, do których uczęszcza 52 dzieci, dwie szkoły podstawowe, w których uczy się 167 uczniów oraz dwa gimnazja ze 106 uczniami. Przy Zespołach Szkół działają również dwa punkty przedszkolne, do których uczęszcza 37 dzieci³.

Mieszkańcy gminy Jemielno mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 2 ośrodkach zdrowia.

Na 3.145 osób mieszkających na terenie gminy 667 osób jest w wieku przedprodukcyjnym tzn. nie ukończyło 18 lat, w wieku produkcyjnym jest 2152 osób, w poprodukcyjnym 326⁴.

Daje to nam 68,43% osób w wieku produkcyjnym i stosownie 21,20% w wieku przedprodukcyjnym oraz 10,37% w wieku poprodukcyjnym. Struktura wiekowa ulega nieustannym zmianom, zmniejszająca się dzietność polskich rodzin w połączeniu z wydłużeniem życia mieszkańców sprawia, że społeczeństwo starzeje się, co jest niekorzystnym zjawiskiem demograficznym i społecznym.

	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
PRACUJĄCY NA 1000 LUDNOŚCI	48	50	49
Kobiety na 100 mężczyzn	104	101	100
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,6	56,9	55,8
bezrobotni zarejestrowani	289	329	319

Tabela 1 Wybrane dane statystyczne wg opracowania Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

³Dane Urzędu Gminy Jemielno, stan na 07.10.2013r.

⁴Dane Urzędu Gminy Jemielno, stan na 31.12.2013r.

*2.2. PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY
SPOŁECZNEJ*

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Jest to odzwierciedleniem zasady pomocniczości, która zakłada, że państwo interweniuje wtedy, gdy zainteresowany wykorzystał dostępne sposoby wyjścia z trudnej sytuacji i okazały się one nieskuteczne bądź też nie miał możliwości ich wykorzystać.

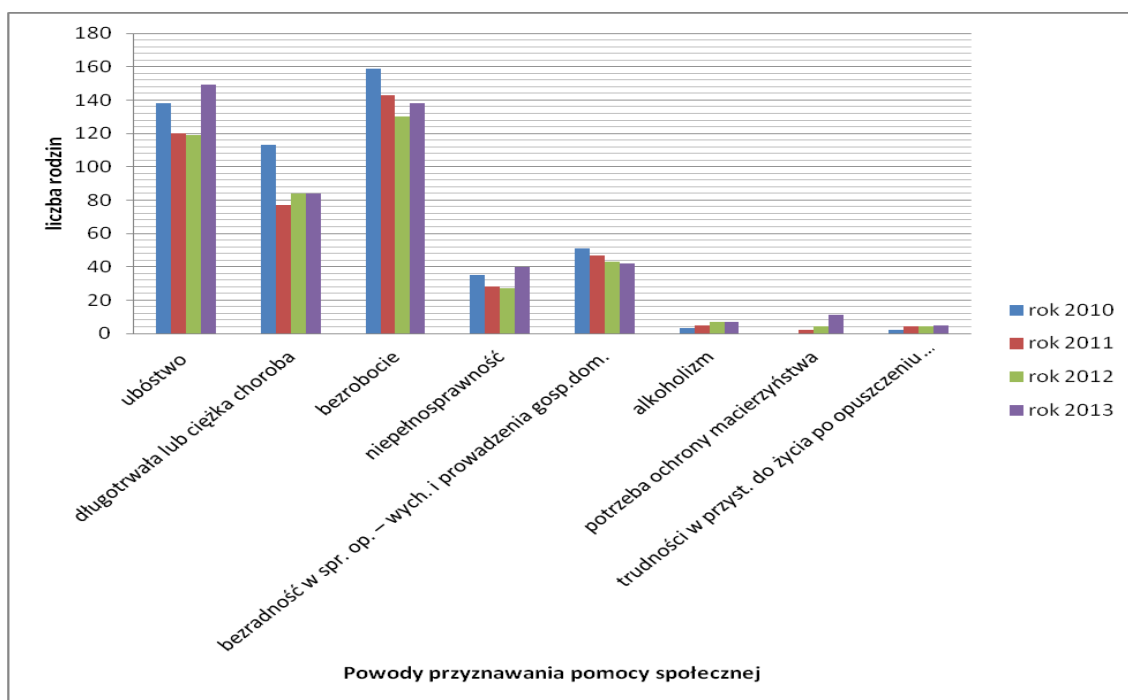
Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Obowiązek udzielania pomocy spoczywa na instytucjach państwowych i samorządowych, które współdziałają w tej materii z organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Zadania pomocy społecznej w gminie wykonuje ośrodek pomocy społecznej. Realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, kieruje się ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę, natomiast wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, kieruje się ustaleniami Wójta. Ośrodek pomocy społecznej koordynuje realizację strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka; Kierownik ośrodka pomocy społecznej może wytaczać na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W JEMIELNIE

- 1) kierownik
- 2) główna księgowa
- 3) starszy pracownik socjalny– stanowisko ds. świadczeń z pomocy społecznej i dodatków mieszkaniowych oraz realizacji projektu “Bądź aktywny – uwierz w siebie”
- 4) starszy pracownik socjalny– stanowisko ds. pracy socjalnej w terenie, prowadzenia kasy, gospodarki materiałowej
- 5) specjalista pracy socjalnej - stanowisko ds. pracy socjalnej w terenie,
- 6) aspirant pracy socjalnej – stanowisko ds. realizacji projektu “Bądź aktywny – uwierz w siebie”
- 7) starszy administrator (1 etat) - stanowisko ds. świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych, postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

W celu realizacji zadań pomocy społecznej Ośrodek w miarę potrzeb oraz możliwości finansowych, zatrudnia na umowy – zlecenia opiekunki środowiskowe świadczące usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób potrzebujących oraz asystentki rodzin.

Rysunek 5 Powody przyznawania pomocy społecznej. Opracowanie wg sprawozdań GOPS Jemielno

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Głównymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej są:

- bezrobocie,
- długotrwała choroba,
- niepełnosprawność,
- ubóstwo,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Dane te sygnalizują, z jakimi problemami najczęściej borykają się mieszkańcy gminy.

Powody przyznania pomocy	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych
	2011 rok		2012 rok		2013 roku	
Ubóstwo	120	481	119	442	149	538
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	2	2	0	0	1	1
Niepełnosprawność	28	108	27	92	40	133
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	47	228	43	208	42	212
w tym: Rodziny niepełne	28	105	39	150	26	117
Rodziny wielodzietne	51	319	33	229	20	122
Bezrobocie	143	556	130	506	138	509
Długotrwała choroba	77	287	84	286	84	302
Alkoholizm	5	12	7	17	7	14
Zdarzenia losowe	0	0	0	0	2	7
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	8	4	12	5	9

Tabela 2 Najczęstsze powody przyznawania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jemielnie.

Atuty i potencjał rozwojowy gminy

Mieszkańcy gminy Jemielno doceniają piękno terenów krajobrazowych i atrakcyjność otoczenia przyrodniczego. Cenią sobie otaczającą przyrodę, dużą ilość lasów, bogatą różnorodność flory i fauny. Ważne jest też, że przyrodę chroni program Natura 2000. Takie warunki dają możliwość stworzenia gospodarstw agroturystycznych. W Jemielnie działa baza noclegowa Schronisko „Pod Lipami”. W pobliżu Schroniska wybudowana jest baza sportowa wraz z orlikiem. Do ciekawych ofert Gminy Jemielno zaliczyć można imprezy cykliczne takie jak „Święto Jemioły i Pieroga”, a także „Festiwal Piosenki Żołnierskiej i Patriotycznej”. W Ciechanowie powstał most łączący Gminę Jemielno z Gminą Rudna. Dzięki temu ludzie mogą znaleźć zatrudnienie w większych miastach.

Słabe strony gminy

Najczęściej wymienianą słabością gminy Jemielno jest zły stan dróg, brak kanalizacji oraz brak gazu ziemnego. Jako kolejną słabą stronę gminy można wskazać problem bezrobocia. Możliwość zatrudnienia „na czarno” powoduje, że zmniejsza się możliwość pracy legalnej. Poważnym problemem jest również brak odpowiedniej oferty edukacyjno – rekreacyjnej, zły obieg informacji na temat tego, co dzieje się w gminie oraz słaby dostęp do opieki medycznej. Brak bazy gastronomicznej stanowi kolejny problem, szczególnie dla przyjeżdżających turystów. Mieszkańcy Gminy Jemielno często uzależnieni są od pomocy społecznej i od alkoholu, co stanowi przeszkodę w prowadzeniu własnego, samodzielnego gospodarstwa domowego.

Szczególnie narażone grupy społeczne

Za szczególnie narażonych na problemy społeczne uznano rodziny, w tym wielodzietne, patologiczne. Następną grupą są ludzie bezrobotni. Dzieci i młodzież to również osoby dotknięte lokalnymi problemami społecznymi. Wśród nich coraz bardziej rośnie przestępczość. Wybór tych kategorii ludzi uzasadniano głównie ubóstwem, brakiem miejsc pracy oraz miejsc organizujących opiekę i wsparcie. Do osób zagrożonych wystąpieniem problemów społecznych zaliczono również emerytów i rencistów oraz ludzi samotnych. W kwestii związanej z wyborem odbiorców, do których powinna trafiać pomoc, uznano, że w pierwszej kolejności wspierać należy rodziny dysfunkcyjne, wielodzietne, oraz dzieci, młodzież, zwłaszcza bezrobotną młodzież. Pomoc społeczna powinna być również kierowana do osób starych, niepełnosprawnych oraz emerytów i rencistów.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

Wśród osób i instytucji, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, wymienić można przede wszystkim Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ważne jest również działanie Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury w Jemielnie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wójta Gminy, Sołectw, pracowników Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Urzędu Marszałkowskiego, Policji. Duży wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych mogą mieć również stowarzyszenia, które powstały na terenie gminy. Aktywni mieszkańcy, którzy chcą mieć wpływ na rozwój swojego otoczenia, rozwiązywać problemy trapiące ich społeczność lokalną stanowią coraz ważniejszą siłę rozwojową Gminy Jemielno.

2.3. SZCZEGÓŁOWA ANALIZA WYBRANYCH PROBLEMÓW

2.3.1 WYSOKI POZIOM BEZROBOCIA

Wyodrębnienie tego obszaru w niniejszej strategii wynika z diagnozy sytuacji społeczno - gospodarczej gminy. Bezrobocie występujące zwłaszcza w sektorze rolnictwa ma głównie charakter ukryty i nie jest możliwe do oszacowania, tym samym i walka z nim jest mało skuteczna. W zwalczaniu bezrobocia nie pomaga również postawa niektórych mieszkańców, która charakteryzuje się małą mobilnością zawodową, roszczeniową postawą wobec Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz niechęcią do współpracy na rzecz zmiany swojej trudnej sytuacji. Pomimo tego istnieje duża szansa na przywrócenie części osób bezrobotnych czy biernych zawodowo na rynek pracy przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów. Do instrumentów tych należą szeroko rozumiane usługi rynku pracy, obejmujące: szkolenia, doradztwo, pośrednictwo czy inne formy wsparcia. Właśnie szereg tych inicjatyw należy wprowadzić na terenie gminy Jemielno, aby skutecznie zwalczać istniejące bezrobocie.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci: dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny, zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego. Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz na jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo – wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

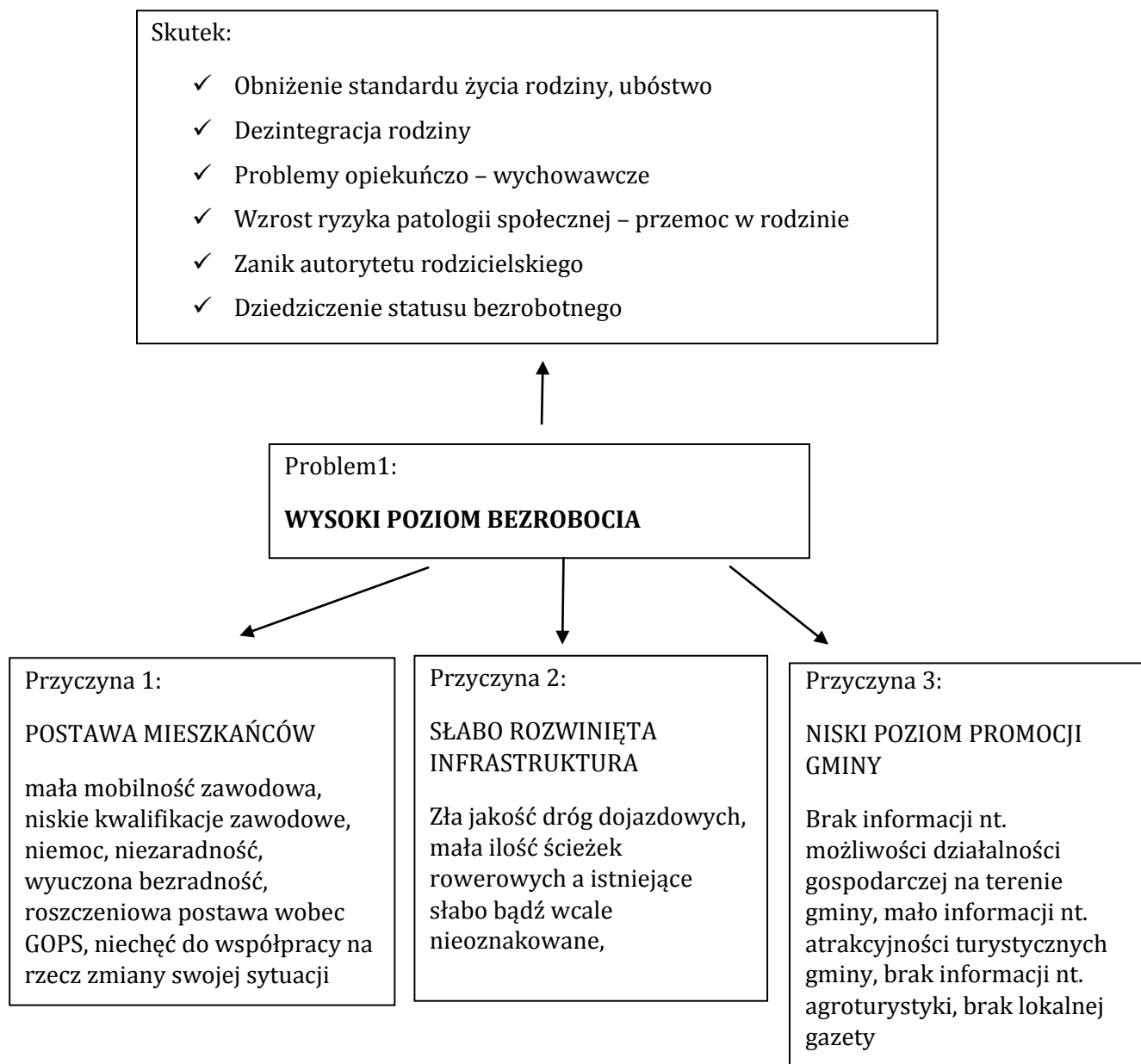
na lata 2014 – 2020

rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Najbardziej istotnym problemem występującym w naszej gminie stanowi bezrobocie. Problem ten jest bardzo złożony i trzeba uwzględnić szereg innych problemów, takich jak:

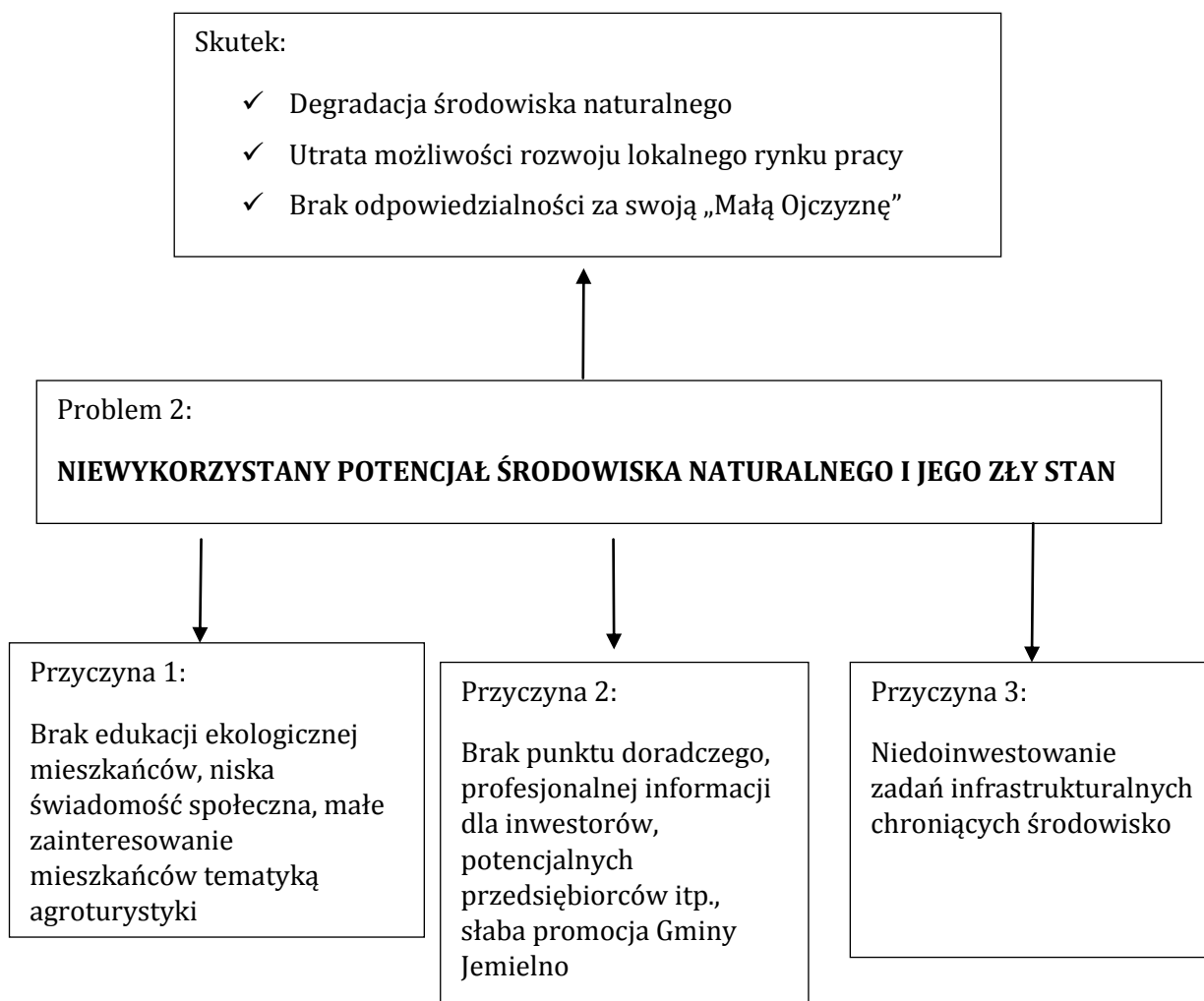
- słabo rozwinięta infrastruktura;
- brak dużych zakładów pracy;
- niewielka ilość prywatnych przedsiębiorstw;
- niskie kwalifikacje osób pozostających bez pracy;
- mała aktywność bezrobotnych w poszukiwaniu pracy;
- brak chęci zmiany, niemoc, niezaradność, wyuczona bezradność;
- duża liczba osób długotrwale bezrobotnych i po 50 roku życia, co zmniejsza ich atrakcyjność na potencjalnym rynku pracy;
- istnienie szarej strefy – duża liczba osób pracujących dorywczo i na „czarno”;
- pracodawcy, zatrudniający za minimalne stawki;
- wiele osób uzależnionych od pomocy społecznej.

Bezrobocie idzie w parze z takim problemem jak bieda i ubóstwo, które wynikają z niedostosowania się do nowej sytuacji gospodarczej dużej ilości pracowników byłych PGRów, nieekonomiczne i bezmyślne wydawanie pieniędzy przez osoby biedne, niegospodarność. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Górze na dzień 31 grudnia 2013 r. w gminie Jemielno pozostawało zarejestrowanych 342 bezrobotnych. Ze względu na ubogą ofertę lokalnego rynku pracy, gmina nie jest w stanie zatrudnić dobrze wykształconych absolwentów, którzy coraz częściej w poszukiwaniu pracy migrują nie tylko do okolicznych miast, lecz także w inne rejony Polski i za granicę. Gmina w ratowaniu sytuacji powinna skoncentrować wysiłki na uruchomieniu odpowiednich mechanizmów, które w krótkiej, kilkuletniej perspektywie przyniosłaby oferty pracy dla ludzi młodych, w wieku 18 – 30 lat. Jediną formą zatrudnienia, z której najczęściej korzystają ludzie młodzi są staże finansowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Górze.

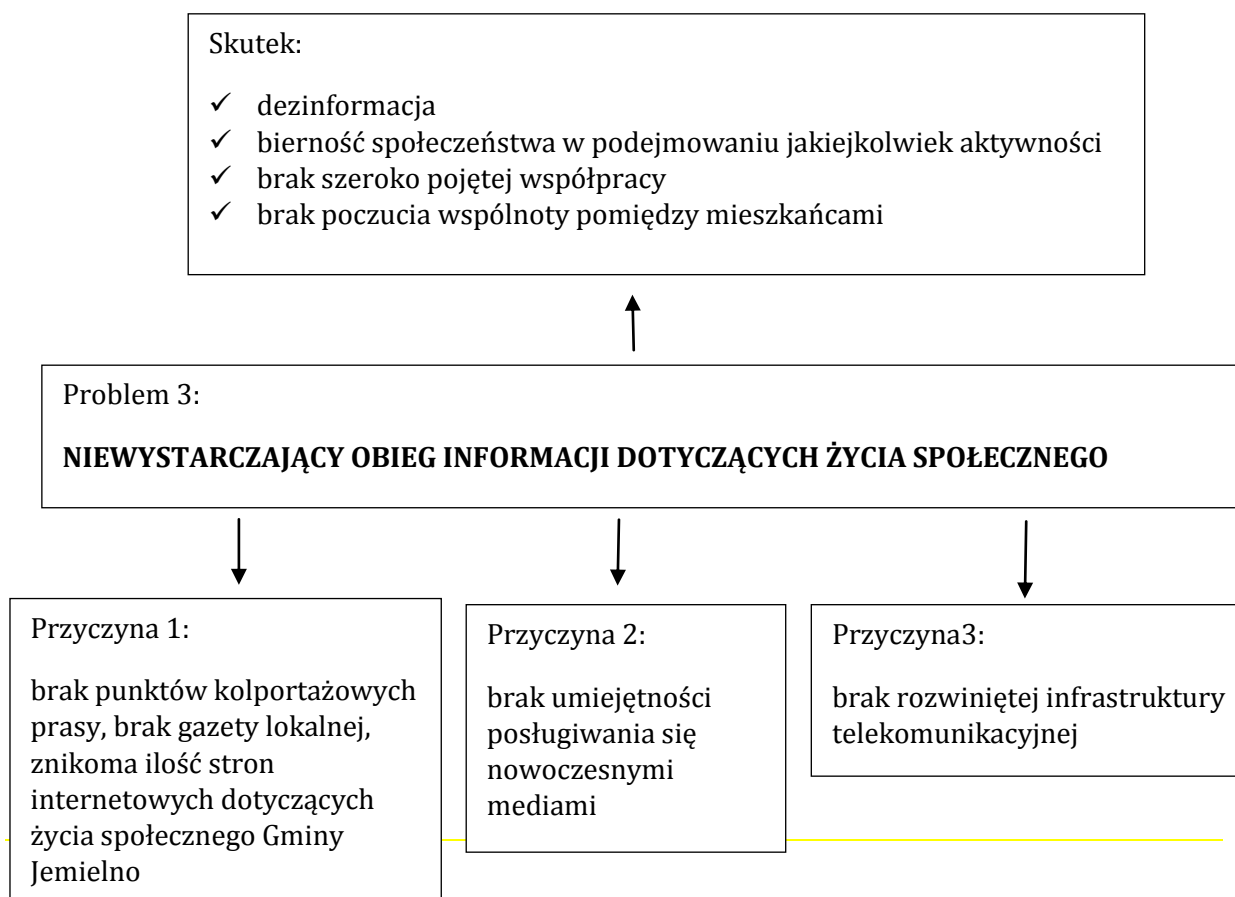
2.3.2 NIEWYKORZYSTANY POTENCJAŁ ŚRODOWISKA NATURALNEGO I JEGO ZŁY STAN

Jednym z zasygnalizowanych problemów jest również ochrona środowiska. To, co jest przeszkodą w dziedzinie przedsiębiorczości (brak dużych zakładów pracy), staje się wielkim atutem w sferze ekologii. Gmina Jemielno może poszczycić się ogromną ilością terenów przyjaznych człowiekowi i mogących służyć aktywnemu wypoczynkowi. Nie oznacza to jednak, że raz dane czyste środowisko pozostanie takim na zawsze. Zaniedbane okolice są wynikiem niskiej świadomości mieszkańców na temat ekologii. W związku z tym powinno się dbać o edukację ekologiczną wszystkich warstw społecznych, poczynając od najmłodszych, a na seniorach kończąc. Wysoka świadomość ekologiczna pozwoli zachować piękno „małej ojczyzny” dla przyszłych pokoleń. Piękno terenów i przyjazny klimat można wykorzystać również do promowania i rozwoju agroturystyki. W gminie Jemielno nie zlokalizowano przemysłu uciążliwego dla środowiska przyrodniczego, dlatego cały teren gminy leży w granicach obszaru chronionego krajobrazu „IV Obszaru Doliny Baryczy” wchodzącego w skład Krajowej Sieci Ekologicznej. Jest to korytarz ekologiczny o międzynarodowym znaczeniu. Walory przyrodniczo – krajobrazowe naszej gminy mogą dostarczyć niezapomnianych chwil spędzonych wśród pięknych lasów, poprzecinanych licznymi strumykami, wśród malowniczych wzgórz wzniesionych do 177,5 m n.p.m. (Piotrowice Małe). Gmina Jemielno należy do projektu Szlak Odry, na który składają się min. turystyczne trasy rowerowe oraz kajakowe wzdłuż rzeki. W naszej gminie możemy aktywnie wypoczywać na ścieżce przyrodniczej „Bieliszowska Kropla”. Coraz częściej widać zainteresowanie dziedziną agroturystyki, jednakże brakuje często informacji na ten temat. Ludność nie jest zorientowana w gąszczu przepisów, łatwo się zniechęca i nie podejmuje inicjatywy. Stworzenie punktu szeroko rozumianego doradztwa, w tym między innymi na temat rozwoju gospodarstw agroturystycznych, gospodarstw wytwarzających żywność ekologiczną, dotacji takich przedsięwzięć, zachęciłoby mieszkańców to zakładania własnej działalności biznesowej na tym obszarze.

2.3.3 NIEWYSTARCZAJĄCY OBIEG INFORMACJI DOTYCZĄCYCH ŻYCIA SPOŁECZNEGO

Socjologia używa często terminu „społeczeństwo informacji” w odniesieniu do obecnej specyfiki życia społecznego. Informacja stała się podstawowym narzędziem efektywnego funkcjonowania człowieka w przestrzeni społecznej. Złożoność otaczającej nas rzeczywistości powoduje, że musimy zawierać ekspertom i skłaniać do nieustannej nauki. Społeczność gminy Jemielno jest niedostatecznie doinformowana. Na terenie gminy brakuje lokalnej gazety, nie ma również strony internetowej. Urząd Gminy posiada jedynie swój biuletyn na stronach BIP-u. Brakuje również punktów, gdzie społeczność lokalna mogłaby uzyskać wsparcie specjalistyczne, np. psychologiczne, prawne itp. Informacja wprowadzona w obieg musi być sprawnie przetwarzana, dlatego nie wystarczy informować, potrzebna jest również intensywna nauka korzystania z nowoczesnych mediów i poruszania się w świecie informacji. Stworzenie kawiarenek internetowych czy unowocześnienie sieci telekomunikacyjnej nie rozwiąże problemu, niezbędna jest również intensywna edukacja.

2.3.4 NISKI POZIOM AKTYWNOŚCI I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY JEMIELNO

Jednym z najważniejszych problemów społecznych jest też bardzo niska aktywność społeczna mieszkańców. Na terenie gminy formalnie funkcjonuje tylko 5 stowarzyszeń. Mimo ostatniego ożywienia na polu aktywności społecznej mieszkańców gminy nadal brakuje zaangażowania mieszkańców w rozwój gminy. Pełnienie przede wszystkim roli biorcy, małe chęci wykazania się, lenistwo, czy obawa przed ośmieszeniem powodują brak zainteresowania taką formą działalności w życiu publicznym. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być również brak kompetencji zwykłych obywateli w tej kwestii, małe zainteresowanie urzędników sprawami integracji, brak liderów, którzy mogliby koordynować działania szerszej społeczności dla swojego otoczenia. Niska aktywność społeczna powoduje potęgowanie problemów wyżej wymienionych tj. braki w ofercie spędzania czasu wolnego, wzrost przestępczości, brak możliwości rozwijania talentów przez dzieci i młodzież, wykluczenie społeczne, niski stan świadomości mieszkańców nt. zdrowia, ekologii. Dotychczasowa aktywność społeczna mieszkańców przejawia się głównie poprzez organizację cyklicznych imprez jakimi są, np. dożynki, festyny, spotkania okazjonalne typu Dzień Kobiet, zabawy choinkowe dla dzieci oraz dbałość o estetykę i porządek otoczenia. Brak aktywności wśród społeczności gminy, oferta zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży niedostępna dla wszystkich chętnych ze względu na bariery komunikacyjne, niewydolność wychowawcza wśród rodzin, kumuluje występowanie problemów wśród młodych ludzi m.in. niszczenie mienia, chuligaństwo. Akty wandalizmu nie są zwykle zgłaszane na Policję, jednak każdy z przejezdnych może zobaczyć zdewastowane przystanki, ławki, znaki drogowe, napisy na murach. Dzieci skazane są na nudę i marnotrawienie czasu – rozwijanie zdolności jest utrudnione z powodu dużych odległości pomiędzy miejscowościami w gminie, a większymi miastami.

Głównymi motorami współpracy są:

- konkurencja pomiędzy sołectwami;
- mobilizacja ludności przez sołtysów i Gminę;
- łączenie wspólnych sił - ludzi i zasobów;
- pozytywne doświadczenia zebrane podczas wspólnych przedsięwzięć;

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

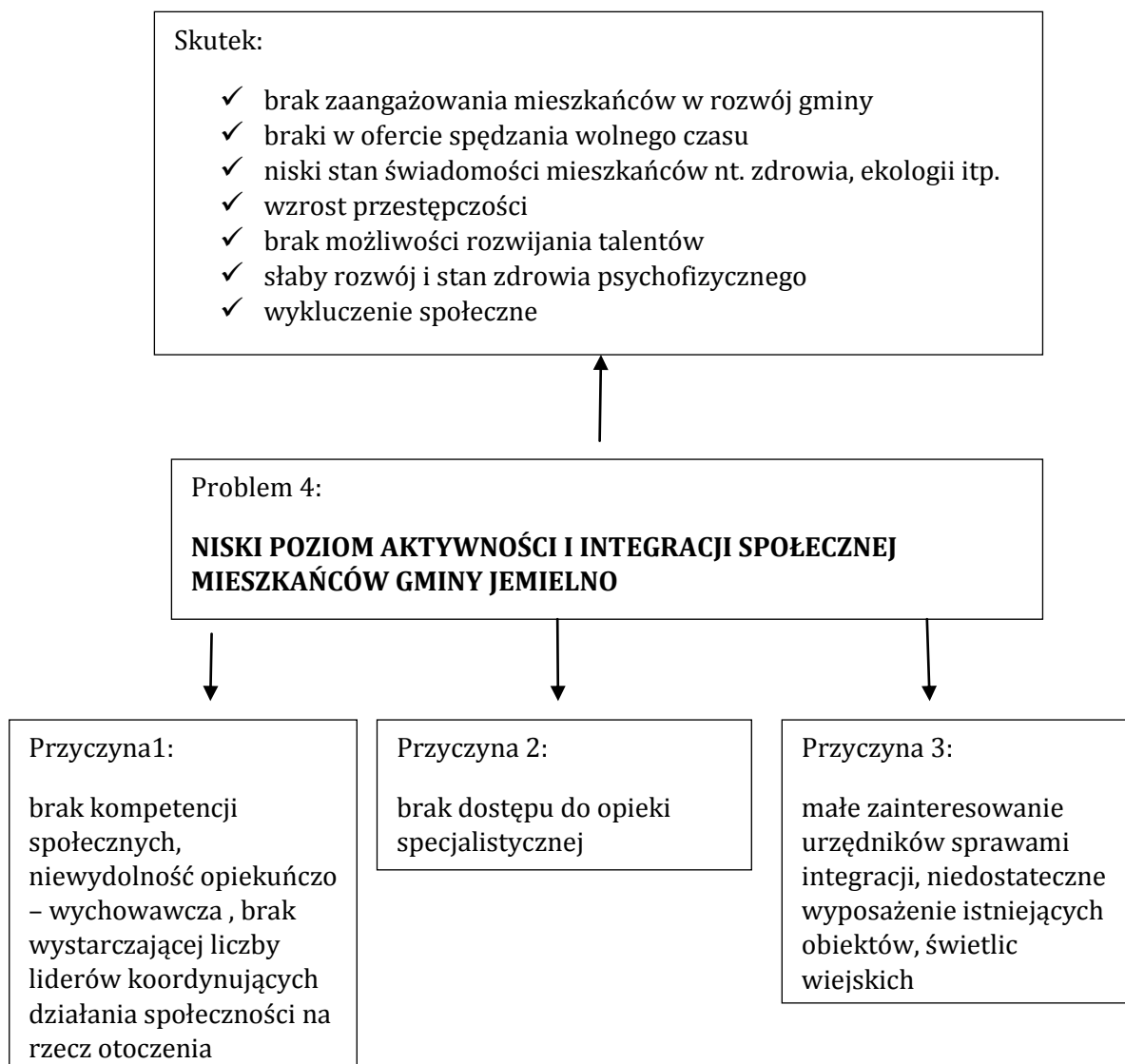
- rozwój kompetencji na temat współpracy;
- odporność na krytykę;
- docenienie przez innych;
- poznanie się, a przez to osiągnięcie pewnego stopnia integracji.

Mieszkańcy gminy opiekę zdrowotną zapewnioną mają w dwóch Ośrodkach Zdrowia w Jemielnie i Luboszytach – oba ośrodki są własnością tej samej osoby, brak jest gabinetów prywatnych świadczących usługi z zakresu szeroko pojętej opieki medycznej i leczenia specjalistycznego. Ośrodkom, które funkcjonują w chwili obecnej brakuje lekarzy specjalistów, brakuje również podstawowych urządzeń diagnostycznych, np. USG. Czas pracy lekarzy rodzinnych jest nienormowany. Na terenie gminy nie funkcjonuje żadna apteka ani punkt apteczny.

Na terenie gminy zamieszkuje 220 osób z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością⁵, Problemy zdrowotne zmuszają coraz większą ilość osób do ubiegania się o pomoc pieniężną. Świadczy to o gwałtownym ubożeniu tej grupy społecznej, brak jest również osób, które specjalizowałyby się w opiece nad osobami starszymi czy niepełnosprawnymi, np. asystenci osoby niepełnosprawnej. Dzięki takim usługom łatwiej byłoby funkcjonować osobom niepełnosprawnym w przestrzeni społecznej i codziennym życiu.

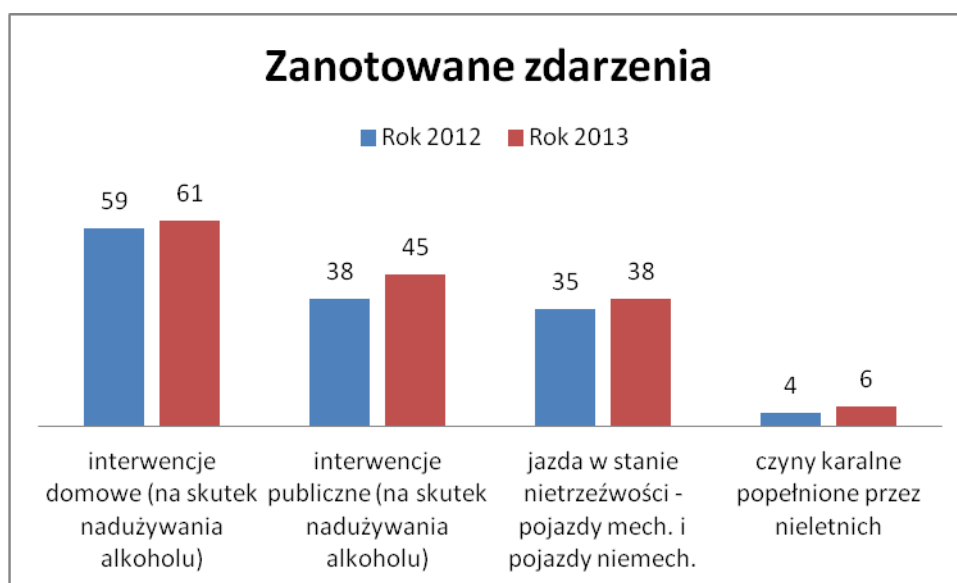
Promowanie idei społeczeństwa obywatelskiego, wolontariatu, zachęcanie osób aktywnych do tworzenia stowarzyszeń, pozwoli dać obywatelom narzędzia do skutecznej walki z najważniejszymi problemami społecznymi, występującymi w środowisku lokalnym.

⁵ Dane GOPS Jemielno na dzień 31.12.2013 r.

2.3.5 NISKA ŚWIADOMOŚĆ SPOŁECZEŃSTWA NA TEMAT BEZPIECZEŃSTWA LOKALNEGO

Bezpieczeństwo jest tematem szeroko poruszonym na forum krajowym, jak i lokalnym. Wywołuje wiele kontrowersji i często jest przedmiotem sporów. Społeczeństwo jest nieświadome zagrożenia, z jakim może spotkać się w miejscu zamieszkania. Brak chodników dla pieszych, szerokiego pobocza, zbyt mała świadomość mieszkańców na temat bezpieczeństwa to tylko niektóre rzeczy, które wpływają na lokalne bezpieczeństwo. Ludzie często nie są świadomi, że mały odblask na ubraniu czy rowerze może wpłynąć na ochronę życia. Rosnąca przestępczość to kolejny problem społeczny. Niedoświetlone miejscowości są idealnym miejscem dla kradzieży i rozbojów. Nudzająca się młodzież sama szuka sobie zajęcia. Nie zawsze jest ono bezpieczne i zgodne z prawem. Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu obejmuje swoim zasięgiem południową część powiatu górowskiego, tj. gminę Wąsosz (pow. ogólna 19 356 ha (193,6 km²) i gminę Jemielno. w skład których wchodzi 73 wsie i miasto Wąsosz, obsługiwane przez pięciu dzielnicowych oraz Kierownika Rewiru. Teren gminy Jemielno obsługiwany jest przez dwóch dzielnicowych. Dużą i efektywną rolę w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym odgrywają również kierowane na teren gminy Jemielno patrole Ognia Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Górze. Statystyki Rewiru Dzielnicowych w Wąsoszu ukazują, że przestępczość w Gminie Jemielno wzrasta.

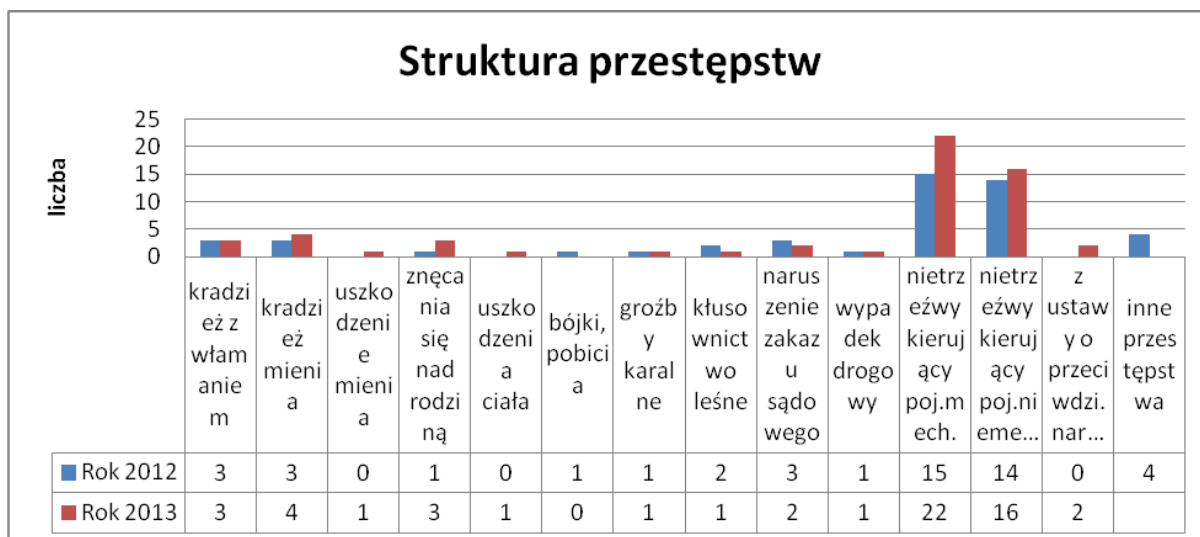
Rysunek 6 Zanotowane zdarzenie. Opracowanie na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Górze Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

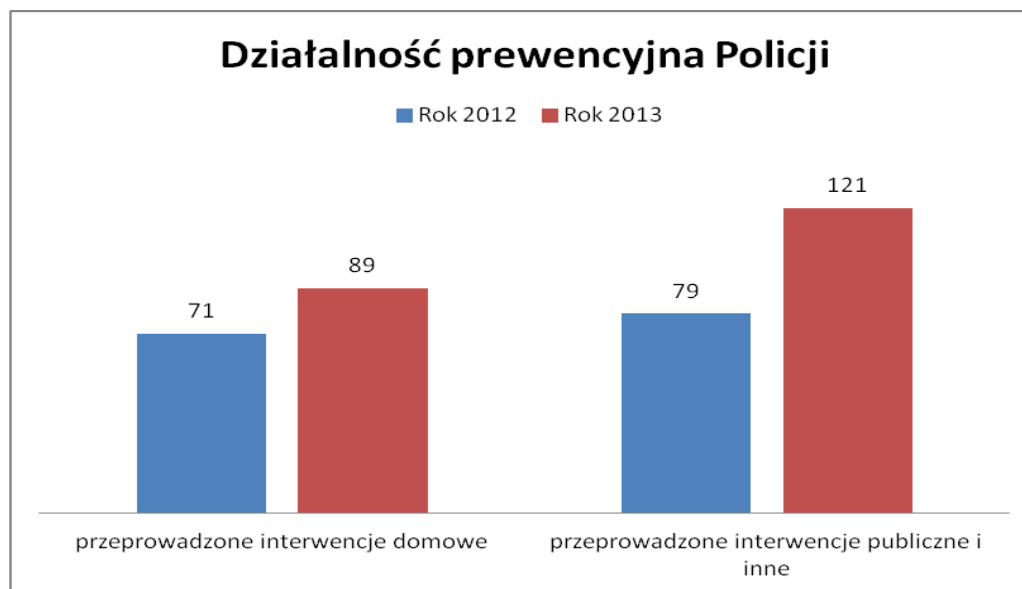
Interwencje Policji domowe i publiczne na skutek nadużywania alkoholu wzrosły o 9,28% . Jazda w stanie nietrzeźwości – wzrost o 8,57 %. Czyny karalne popełnione przez nieletnich wzrosły o 50%.

Zgłoszone akty przemocy domowej w formie wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w roku 2012 to jeden przypadek, w 2013 r. to liczba 3. Zarządzeniem Nr 4/2012 Wójta Gminy Jemielno z dnia 30 stycznia 2012r. powołany został Zespół Interdyscyplinarny działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Uchwałą Nr XX/126/2012 Rady Gminy w Jemielnie z dnia 29 października 2012 roku przyjęty został „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie Gminy Jemielno na lata 2012 – 2018”. W Gminie Jemielno na mocy Uchwały Nr NVII/104/2012 Rady Gminy Jemielno z dnia 29 maja 2012 r. realizowany jest Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jemielno na lata 2012 – 2015. Wszystkie te działania mają na celu pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także przeciwdziałanie przemocy.

Rysunek 7 Struktura przestępstw. Opracowanie na podstawie danych KPP Góra Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu

W porównaniu z rokiem 2012 zanotowano wzrost przestępstw w takich obszarach jak uszkodzenie ciała o 100%, kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości ogółem o 31%, a także przestępstw wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii o 200%.

Rysunek 8 Charakterystyka działalności prewencyjnej w gminie Jemielno. Opracowanie na podstawie danych KPP Góra Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu.

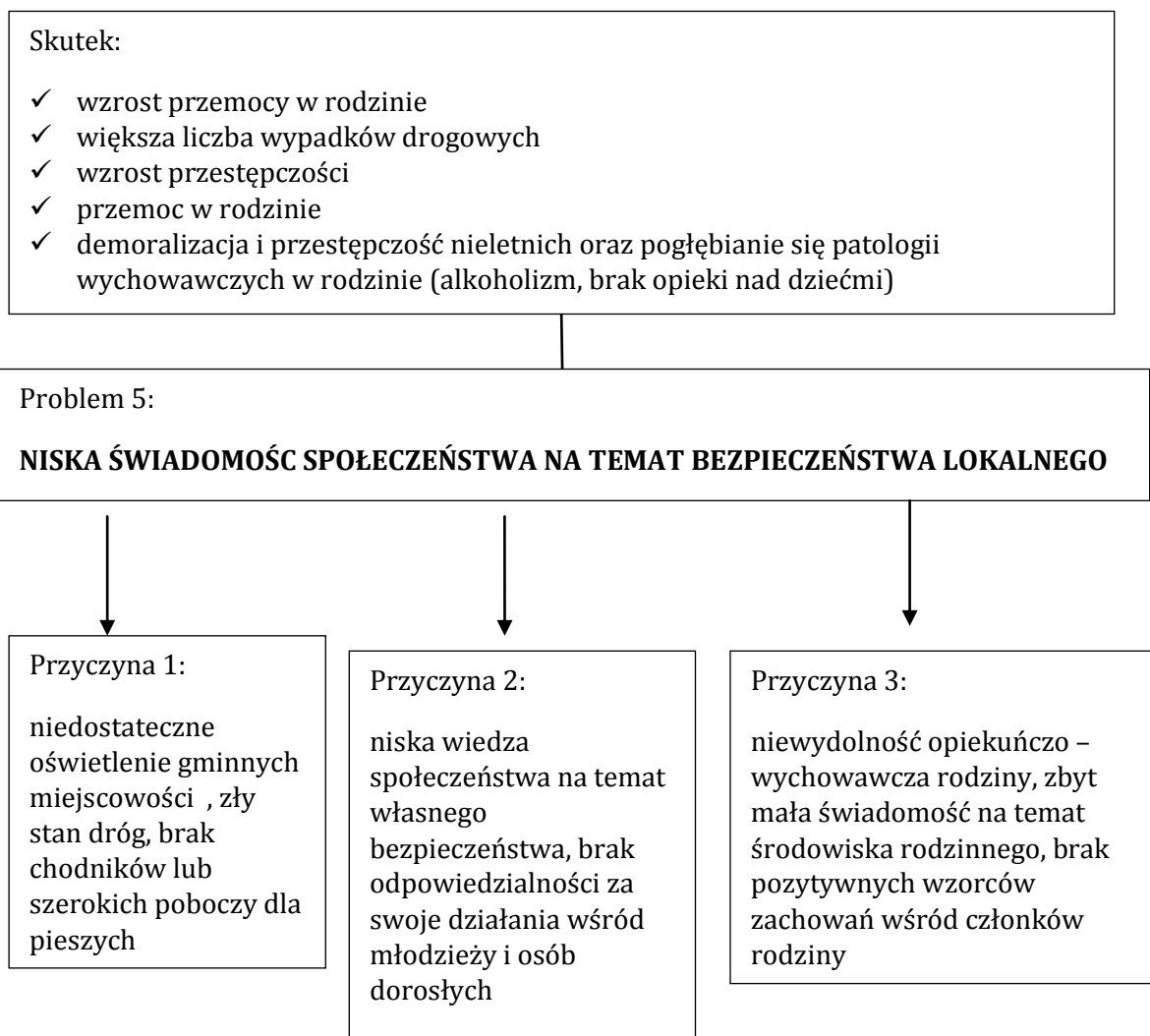
Działalność prewencyjna Policji ogółem wzrosła o 40%.

W Gminie Jemielno znajduje się 12 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczny)⁶.

Na terenie Gminy działa gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych w składzie 4 osób powołanych zarządzeniem Wójta Gminy. W 2012 r. powyższa komisja przeprowadziła 152 rozmów z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym oraz 15 rozmów interwencyjno – motywujących z mieszkańcami gminy w związku z nadużywaniem przez nich alkoholu. W stosunku do 18 osób gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu. W 2012 r. członkowie komisji kontaktowali się z jedną ofiarą przemocy w rodzinie oraz jednym sprawcą przemocy w rodzinie. W 2012 r. komisja uruchomiła jedną procedurę

⁶ dane na podstawie PARPA-G1 rocznego sprawozdania z działalności samorządu gminnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2012r.

Niebieskiej Karty.⁷ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2013 r. podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu wobec 8 osób, w tym 3 związanych ze stosowaniem przemocy wobec członków rodzin - czyli związanych z rozpoczęciem procedury „Niebieskiej Karty”⁸.

⁷ jak wyżej

⁸ dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2.4. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. Instytucją oferującą pomoc i wsparcie na terenie gminy Jemielno jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych, m. in. koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie. Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców gminy Jemielno, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej. Kadra zatrudniona w GOPS uczestniczy w licznych formach dokształcania i podnoszenia swoich kwalifikacji. Pomocą w rozwiązywaniu problemów dzieci, młodzieży i rodzin służą Zespół Szkół w Jemielnie i Zespół Szkół w Irządzach. Potrzeby kulturalne w chwili obecnej zaspokajają Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury w Jemielnie i Gminna Biblioteka Publiczna w Jemielnie z filiami w Luboszcach i Psarach.

Większość sołectw posiada swoje boiska i świetlice wiejskie, które służą mieszkańcom wsi do wspólnych spotkań głównie na imprezach okolicznościowych. Ponadto w Luboszcach funkcjonuje klub sportowy. Organizowane są również rozgrywki w piłkę nożną dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich oraz dla dorosłych. W najbliższym czasie przy Zespole Szkół w Irządzach ma zostać stworzona sekcja tenisa stołowego. Gminny Związek Klubów Sportowych chciałby również utworzyć żeńską grupę Nordic Walking. W Kietlowie znajduje się prywatna stadnina koni. Psary mogą poszczycić się pięknym, wyremontowanym pałacem oraz prywatnym ośrodkiem opiekuńczym dla osób starszych „Seniovita”.

Wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Jemielno wyróżnić można przede wszystkim zakłady lub osoby świadczące usługi z zakresu:

- prac budowlanych i remontowych – 9
- sprzedaży detalicznej i handlu – 15
- prac leśnych – 4
- transportu drogowego towarów – 6

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

- obróbki mechanicznej elementów metalowych i konserwacji maszyn – 7
- ubezpieczeń – 2
- stomatologii – 1
- weterynarii – 1
- inne – między innymi: usługi hydrauliczne, uprawa i sprzedaż kwiatów, usługi opiekuńcze – 8

Warto również zwrócić uwagę na potencjalne zasoby ludzkie. Niemal w każdej wsi mieszkają emerytowani i aktywni zawodowo nauczyciele, liczni artyści ludowi, przedstawiciele różnych zawodów i pasji. Dla seniorów wiele form aktywności proponuje Stowarzyszenie Klub Seniora „Złota Jesień” w Luboszcach oraz Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Starszych „Aktywni” w Jemielnie. Dla młodzieży i dorosłych Stowarzyszenie Ochotniczych Straży Pożarnych w Gminie Jemielno ma szeroką ofertę aktywnego spędzania wolnego czasu.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie wizji rozwoju, misji gminy, celów strategicznych, działań i środków do ich osiągnięcia oraz zadań strategicznych.

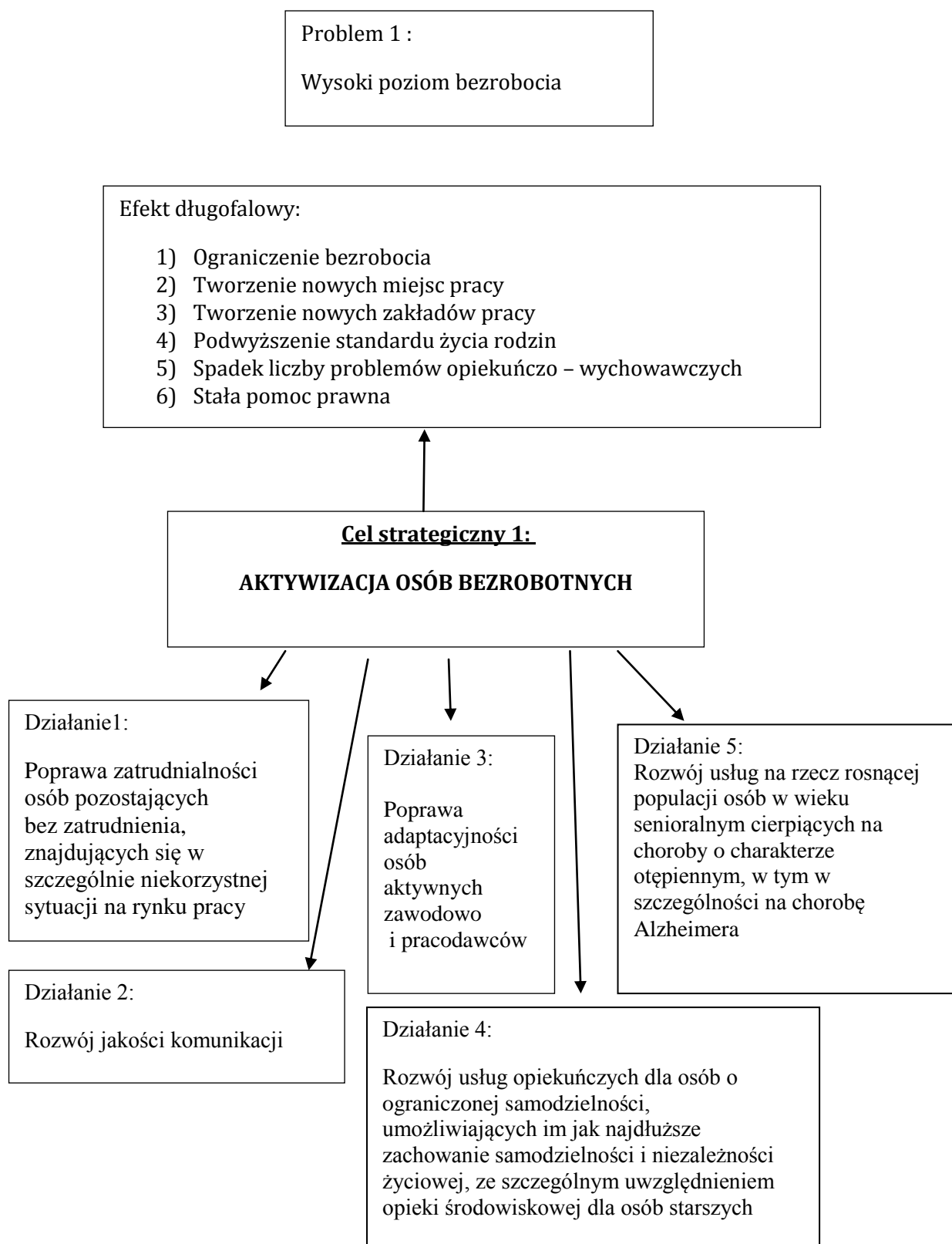
3.1. WIZJA ROZWOJU GMINY JEMIELNO

**GMINA JEMIELNO –
NOWOCZESNA,
EKOLOGICZNA,
PRZYJAZNA,
BEZPIECZNA
CZYLI
PIĘKNA I ZINTEGROWANA
SPOŁECZNIE.**

3.2. MISJA GMINY JEMIELNO

**ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM GMINY JEMIELNO
WARUNKÓW DO ROZWOJU SPOŁECZNO -
ZAWODOWEGO
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI
I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

3.3. CELE STRATEGICZNE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Działanie 1: Poprawa zatrudnialności osób pozostających bez zatrudnienia, znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy

Środki:

- ✓ Promocja ekonomii społecznej
- ✓ Odpowiednia pomoc prawna
- ✓ Wykwalifikowani doradcy zawodowi
- ✓ Rozwój agroturystyki

Działanie 2: Rozwój jakości komunikacji:

Środki:

- ✓ Poprawiony stan techniczny dróg dojazdowych
- ✓ Ścieżki rowerowe umożliwiające bezpieczny dojazd do poszczególnych miejscowości.
- ✓ odpowiednia siatka komunikacyjna
- ✓ Wykorzystanie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jemielno
- ✓ Gazeta lokalna

Działanie 3: Poprawa adaptacyjności osób aktywnych zawodowo i pracodawców

Środki:

- ✓ Szkolenia, warsztaty dla osób bezrobotnych z zakresu aktywizacji i umiejętności poruszania się po rynku pracy
- ✓ zatrudnienie w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie – użytecznych, staży, praktyk

Działanie 4: Rozwój usług opiekuńczych dla osób o ograniczonej samodzielności, umożliwiających im jak najdłuższe zachowanie samodzielności i niezależności życiowej, ze szczególnym uwzględnieniem opieki środowiskowej dla osób starszych

Środki:

- ✓ wsparcie i rozwój kompleksowego systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi, nakierowanego na jak najdłuższe zachowanie samodzielności i niezależności życiowej
- ✓ rozwój usług środowiskowych, wspomagających osoby o ograniczonej sprawności i samodzielności w wykonywaniu czynności dnia codziennego, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych
- ✓ rozpoznawanie potrzeb osób niesamodzielnych, w tym osób starszych i zharmonizowanie z nimi oferowanych usług opiekuńczych
- ✓ upowszechnianie wiedzy na temat dostępnych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych, w tym dla osób starszych
- ✓ tworzenie, poszukiwanie i popularyzacja usług wspomagających opiekunów nieformalnych w sprawowaniu opieki nad swoimi bliskimi

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Działanie 5:

Rozwój usług na rzecz rosnącej populacji osób w wieku senioralnym cierpiących na choroby o charakterze otępiennym, w tym w szczególności na chorobę Alzheimera

Środki:

- ✓ poprawa jakości usług zdrowotnych i pomocy społecznej świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami o charakterze otępiennym
- ✓ wsparcie działań wspomagających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób z zaburzeniami otępiennymi
- ✓ wspieranie uczestnictwa osób z zaburzeniami otępiennymi w kulturze i rekreacji
- ✓ upowszechnianie wiedzy związanej z problematyką schorzeń otępiennych oraz promocja działań profilaktycznych w tym obszarze
- ✓ poprawa wizerunku osób starszych z problemami chorób otępiennych w świadomości społecznej
- ✓ tworzenie i rozwój form wsparcia nieformalnych opiekunów osób borykających się z chorobami otępiennymi
- ✓ rozpoznawanie i monitoring problemów i potrzeb osób z zaburzeniami otępiennymi oraz ich bliskich

Zadania strategiczne:

1. Szkolenia motywacyjno – edukacyjne.
2. Pośrednictwo pracy.
3. Doradztwo zawodowe.
4. Warsztaty i plenery artystyczne
5. Środowiskowe formy wsparcia dla bezrobotnych np. Klub Integracji Społecznej
6. Stosowanie instrumentów aktywizowania bezrobotnych : organizacja staży, robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społeczno – użytecznych
7. Zainteresowanie mieszkańców formami aktywności zawodowej takimi jak : Spółdzielnie Socjalne, samozatrudnienie.
8. Pobudzanie aktywności lokalnej – angażowanie mieszkańców gminy w przedsięwzięcia mające na celu integrację społeczną różnych grup.
9. Korzystanie z doświadczeń innych - ścisła współpraca z ośrodkami zajmującymi się kwestią bezrobocia. Tworzenie „katalogu dobrych praktyk”, wymiana doświadczeń, inicjowanie wspólnych kampanii informacyjnych itp.

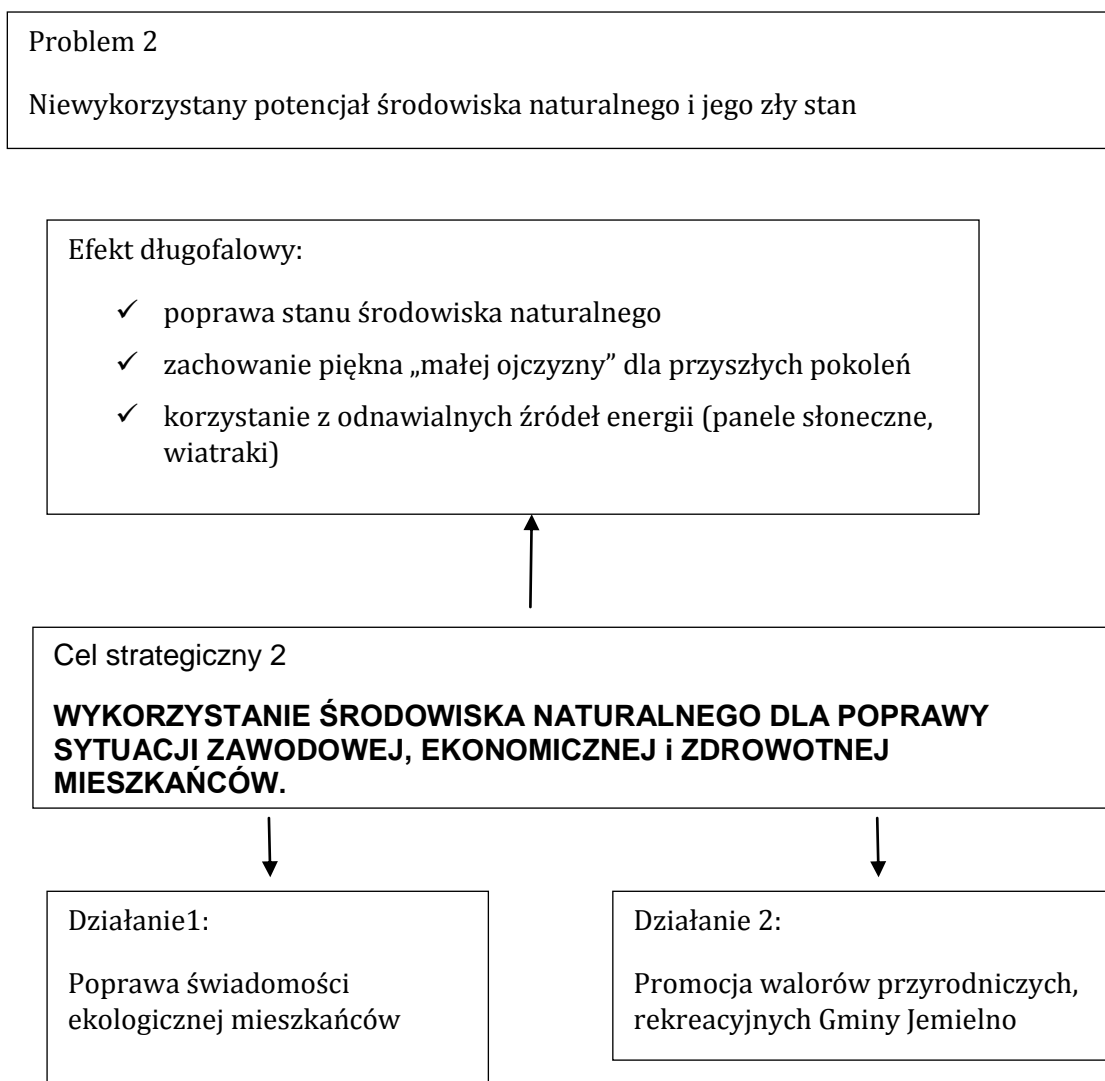
Wskaźniki:

- ✓ Liczba osób korzystających z poradnictwa i doradztwa zawodowego
- ✓ Liczba osób objętych szkoleniem i przekwalifikowaniem

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

- ✓ Liczba osób, które uzyskają certyfikat/świadectwo poświadczające podniesienie kwalifikacji
- ✓ Liczba osób objętych programami staży, robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społeczno – użytecznych
- ✓ Liczba placówek wspomagających osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy w przewyciężaniu problemów z tym związanych
- ✓ Liczba projektów skierowanych do osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy
- ✓ Liczba osób, które znalazły pracę w wyniku działań podejmowanych przez organizacje i instytucje wspomagające aktywizację osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem (w ciągu 6 miesięcy od zakończenia działania/programu)
- ✓ Liczba powstałych Spółdzielni Socjalnych

Działanie 1: Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców

środki:

- ✓ edukacja,
- ✓ wyjazdy studyjne,
- ✓ gazeta lokalną, strony internetowe, foldery, kalendarze
- ✓ konsekwentna realizacja systemu wywozu nieczystości płynnych
- ✓ propagowanie zakładania przydomowych oczyszczalni ścieków
- ✓ rozpowszechnianie fotowoltaiki
- ✓ promocja segregacji i recyklingu odpadów
- ✓ budowa kanalizacji i stworzenie przyłącza gazu ziemnego do gospodarstw domowych

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Działanie 2: Promocja walorów przyrodniczych i rekreacyjnych Gminy Jemielno

środki:

- ✓ promocja gospodarstw ekologicznych
- ✓ promocja budownictwa pasywnych domów samowystarczalnych
- ✓ dbanie mieszkańców o wygląd własnego gospodarstwa domowego (konkursy "Najładniejsza posesja", "Najpiękniejsza wieś")

Zadania strategiczne:

- 1) Pomoc merytoryczna w tworzeniu gospodarstw produkujących i oferujących żywność ekologiczną.
- 2) Promocja gminy ze szczególnym uwzględnieniem walorów przyrodniczych.
- 3) Budowa gminnej kanalizacji i stworzenie przyłącza gazu ziemnego.
- 4) Stworzenie mechanizmów pozwalających na budowę wiatraków oraz paneli słonecznych.

Wskaźniki:

1. Liczba projektów związanych z ekologią i ochroną środowiska.
2. Liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu zakładania i prowadzenia gospodarstw agroturystycznych.
3. Liczba nowo powstałych gospodarstw agroturystycznych.
4. Liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu zakładania i prowadzenia gospodarstw produkujących zdrową żywność.
5. Liczba nowo powstałych gospodarstw ekologicznych.
6. Liczba wydanych materiałów promocyjnych dotyczących Gminy Jemielno.
7. Liczba nowo powstałych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Problem 3

Niewystarczający obieg informacji dotyczących życia społecznego.

Efekt długofalowy:

- ✓ powszechny dostęp do informacji
- ✓ koalicje różnych grup społecznych (lokalne grupy działania)
- ✓ integracja mieszkańców gminy

Cel strategiczny 3

STWORZENIE SIECI SZYBKIEGO OBIEGU INFORMACJI.

Działanie 1:

Poprawa przepływu aktualnych informacji.

Działanie 2:

Poprawienie dostępu do informacji poprzez stworzenie lokalnej gazety, nowych stron internetowych, folderów

Działanie 3:

Intensywna nauka korzystania z nowoczesnych mediów i poruszania się w świecie informacji

Zadania strategiczne:

1. Stworzenie gazety lokalnej.
2. Utworzenie i prowadzenie kolejnych stron internetowych Gminy Jemielno.
3. Stworzenie efektywnej sieci obiegu informacji pomiędzy Urzędem Gminy, jednostkami organizacyjnymi i sołectwami.
4. Szkolenia dotyczące obsługi komputera, korzystania z internetu, tych grup społecznych, które sygnalizują takie potrzeby.
5. Polepszenie jakości transferu informacji w Internecie.

Wskaźniki:

1. Liczba gazet lokalnych
2. Liczba stworzonych stron internetowych dotyczących Gminy Jemielno
3. Liczba szkoleń związanych z edukacją na temat nowoczesnych mediów

Problem 4:

Zbyt niski poziom aktywności i integracji społecznej mieszkańców Gminy Jemielno.

Efekt długofalowy:

- ✓ zaangażowanie i współpraca mieszkańców na rzecz rozwoju gminy
- ✓ większa oferta spędzania wolnego czasu
- ✓ integracja rodzin, integracja sąsiedzka
- ✓ lepszy rozwój fizyczny, intelektualny i psychiczny dzieci i młodzieży
- ✓ świadomość mieszkańców nt. zdrowia, ekologii itp.
- ✓ wzrost bezpieczeństwa społeczeństwa
- ✓ zwiększenie zainteresowania sytuacją osób starszych i niepełnosprawnych
- ✓ poprawa standardu życia osób starszych i niepełnosprawnych

Cel strategiczny 4

ZACHĘCENIE MIESZKAŃCÓW GMINY JEMIELNO DO AKTYWNEGO UDZIAŁU W ŻYCIU SPOŁECZNYM I POSZERZENIE OFERTY REKREACYJNO – WYCHOWAWCZEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ DOROSŁYCH

Działanie 1:
Pobudzenie aktywności osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Działanie 2:
Działania na rzecz wzmocnienia więzi międzygeneracyjnych, opartych na wzajemnym szacunku i odpowiedzialności za swój los

Działanie 7:
Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się”, pozwalającym na jak najdłuższe zachowanie sprawności, samodzielności i aktywności w życiu społecznym i zawodowym

Działanie 8:
Zwiększanie roli osób starszych w życiu społeczności lokalnych, rozwój potencjału osób starszych w perspektywie indywidualnej i społecznej

Działanie 3:
Animacja środowisk lokalnych

Działanie 4:
Kreowanie pozytywnych postaw wobec aktywizacji społecznej

Działanie 5:
Wspieranie i popularyzacja oferty spędzania czasu wolnego, rozwoju intelektualnego, aktywności fizycznej

Działanie 6:
Utworzenie właściwej infrastruktury

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Działanie 1: Pobudzanie aktywności osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
środki:

- ✓ Wspomaganie liderów społecznych koordynujących wdrażanie innowacyjnych rozwiązań i projektów realizowanych na terenach sołectw gminy.

Działanie 2: Działania na rzecz wzmacniania więzi międzygeneracyjnych, opartych na wzajemnym szacunku i współodpowiedzialności za swój los

środki:

- ✓ Pomoc rodzinie w kształceniu i wszechstronnym rozwoju dzieci i młodzieży
- ✓ Edukacja w zakresie potrzeb młodych ludzi skierowana do rodziców i przyszłych animatorów
- ✓ Wzrost zaangażowania dorosłych w przyszłość dzieci
- ✓ Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia
- ✓ Aktywizacja rodzin i sąsiadów na rzecz zapewnienia opieki swoim najbliższym, wymagającym takiej pomocy

Działanie 3: Animacja środowisk lokalnych, pobudzanie potencjału społeczności lokalnych poprzez wykorzystywanie jej wewnętrznych zasobów

Środki:

- ✓ Zwiększenie liczby organizacji pozarządowych i grup wspierających obywateli na obszarze gminy Jemielno.
- ✓ Likwidacja barier funkcjonalnych
- ✓ Lepsza opieka medyczna – podwyższenie jakości usług medycznych

Działanie 4: Kreowanie pozytywnych postaw wobec aktywizacji społecznej

Środki:

- ✓ Pomoc w kształceniu, zdobywaniu kompetencji liderów w zakresie pozyskiwania funduszy i realizacji projektów.

Działanie 5: Wspieranie i popularyzacja oferty spędzania czasu wolnego, rozwoju intelektualnego, aktywności fizycznej

środki:

- ✓ Kształcenie umiejętności spędzania wolnego czasu (organizacja warsztatów, akademii, plenerów, turniejów)
- ✓ Organizacja kolonii, zielonej szkoły dla dzieci
- ✓ Aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym

Działanie 6: Utworzenie właściwej infrastruktury

środki:

- ✓ doposażenie istniejących obiektów np. świetlic wiejskich
- ✓ odnowienie i odpowiednie oznakowanie ścieżek rowerowych
- ✓ powstanie zalewu - kąpieliska z wypożyczalnią sprzętu wodnego
- ✓ budowa przystani „Marina” na Odrze na terenie gminy

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

Działanie 7: Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się”, pozwalającym na jak najdłuższe zachowanie sprawności, samodzielności i aktywności w życiu społecznym i zawodowym

Działanie 8: Zwiększanie roli osób starszych w życiu społeczności lokalnych, rozwój potencjału osób starszych w perspektywie indywidualnej i społecznej

Zadania strategiczne:

1. Szkolenia z zakresu zakładania stowarzyszeń, rodzin zastępczych, pozyskiwania funduszy itp.
2. Tworzenie stowarzyszeń, grup wsparcia, rodziny zastępczej.
3. Włączenie mieszkańców do realizacji programów, zadań, imprez cyklicznych.
4. Doposażenie świetlic wiejskich działających w poszczególnych miejscowościach, oferujących możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.
5. Zapewnienie opieki i instruktażu podczas zajęć w świetlicach wiejskich.
6. Systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci.
7. Podjęcie działań w celu poprawy bazy lokalowej szkół działających na terenie gminy.
8. Organizowanie dla rodziców i ich dzieci różnych form edukacji z wykorzystaniem istniejącego systemu szkolnego, oraz tworzenie systemu poradnictwa.
9. Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych (zajęcia muzyczne, plastyczne, turnieje sportowe, festyny rodzinne, wycieczki).
10. Tworzenie placów zabaw w poszczególnych miejscowościach.
11. Odnowa istniejących placów zabaw i miejsc rekreacyjno – sportowych.
12. Ułatwienie dostępu do leczenia specjalistycznego.
13. Opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów promujących zdrowy styl życia oraz profilaktyki ochrony zdrowia.
14. Zachęcenie podmiotów gospodarczych z branży zdrowotnej do inwestowania w gminie: preferencyjne traktowanie potencjalnych inwestorów.
15. Rozwój transportu samochodowego i autobusowego – dowóz mieszkańców do gabinetów lekarskich.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

16. Stworzenie lokalnej grupy zajmującej się promocją zdrowia i organizacją akcji profilaktycznych.
17. Działania ułatwiające kontakt z placówkami służby zdrowia.
18. Udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej.
19. Rozpowszechnienie idei wolontariatu, objęcie opieką wolontarystyczną osób potrzebujących opieki.
20. Wprowadzenie alternatywnych form opieki (asystent osoby starszej, pomoc sąsiedzka)
21. Rozwijanie jakości usług opiekuńczych
22. Rozwijanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez osoby starsze w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno - społecznych i rekreacyjnych.
23. Tworzenie placów zabaw

Wskaźniki:

1. Liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu zakładania stowarzyszeń, pozyskiwania funduszy itp.
2. Liczba nowo utworzonych stowarzyszeń, organizacji itp.
3. Liczba wspólnie zrealizowanych projektów z mieszkańcami Gminy Jemielno
4. Liczba wolontariuszy zajmujących się osobami potrzebującymi pomocy
5. Liczba osób objętych opieką wolontarystyczną
6. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi
7. Liczba spotkań integracyjnych dla osób starszych
8. Liczba projektów związanych z aktywnymi formami spędzania wolnego czasu
9. Liczba dostępnych specjalistów świadczących swoje usługi na terenie Gminy Jemielno
10. Liczba działających świetlic na terenie gminy
11. Liczba dzieci objętych zajęciami świetlicowymi
12. Liczba zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
13. Liczba świetlic wiejskich wyposażonych w sprzęt sportowo – rekreacyjny
14. Liczba powstałych placów zabaw

Problem 5:

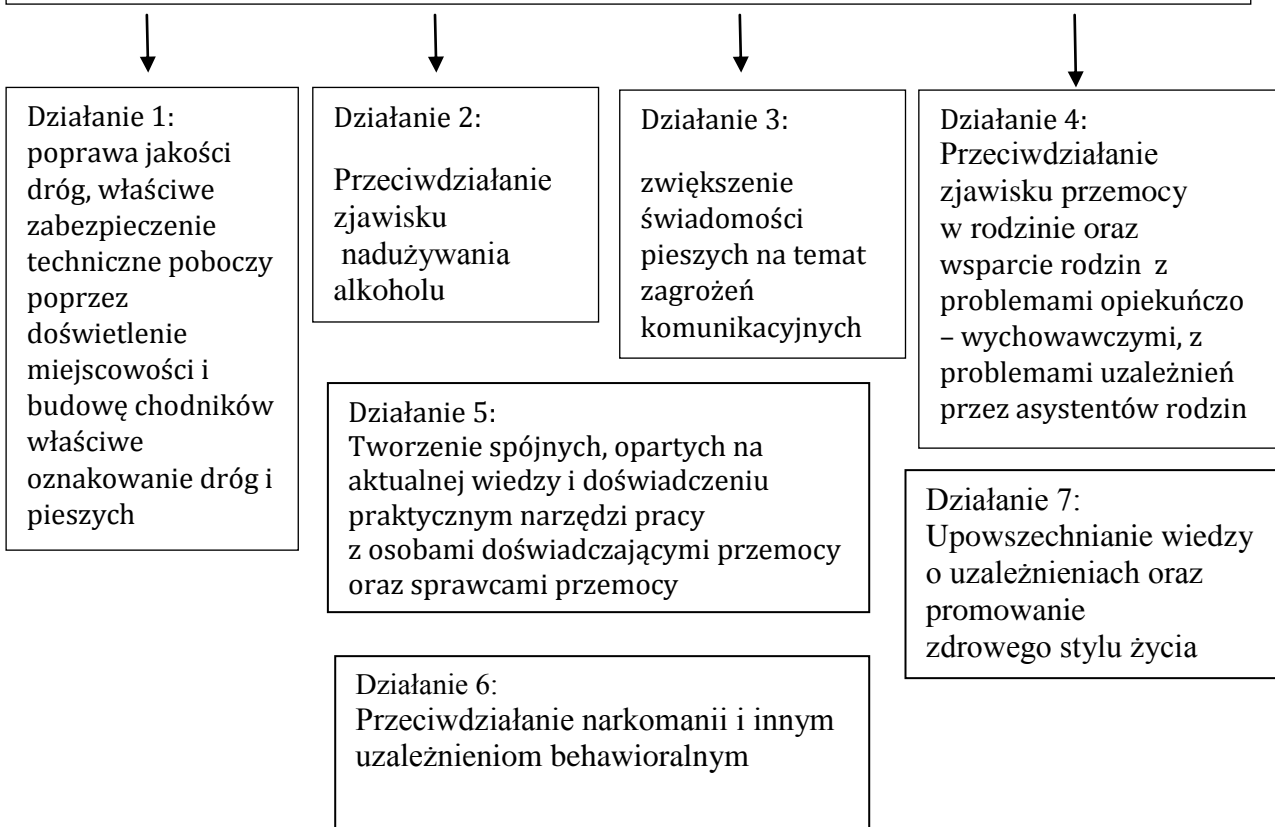
Niska świadomość społeczeństwa na temat bezpieczeństwa lokalnego

Efekt długofalowy:

- ✓ większa świadomość ludzi na temat bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania
- ✓ zwiększenie świadomości pieszych na drogach

Cel strategiczny 5

ZACHĘCENIE MIESZKAŃCÓW GMINY JEMIELNO DO DBANIA O BEZPIECZEŃSTWO SWOJE I SWOJEJ RODZINY

Zadania strategiczne:

1. Szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy
2. Szkolenia z zakresu bezpiecznego poruszania się po drogach
3. Budowa chodników w poszczególnych miejscowościach gminy
4. Poprawienie infrastruktury dróg.
5. Zwiększenie wsparcia służb prewencyjnych policji

Wskaźniki:

1. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego
2. Liczba zajęć dla dzieci i młodzieży związanych z bezpieczeństwem
3. Liczba zrealizowanych projektów związanych z bezpieczeństwem lokalnym
4. Liczba szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla dzieci, młodzieży i dorosłych
5. Liczba miejscowości, w których został położony chodnik dla pieszych

Rysunek 9 Związek misji z celami strategicznymi

4. OKREŚLENIE SPOSOBU ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ STRATEGII

4.1. RAMY FINANSOWE, WDRAŻANIE, REALIZACJA I MONITORING STRATEGII

RAMY FINANSOWE

Podstawowym źródłem finansowania działań strategicznych ujętych w SliRPS jest budżet Gminy Jemielno.

Dodatkowymi źródłami finansowania będą środki krajowe pochodzące z budżetu państwa (np. w ramach realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, środki funduszy celowych – np. PFRON, środki programów krajowych – np. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego), środki pochodzące z Narodowego Funduszu Zdrowia, środki finansowe pochodzące z funduszy europejskich w ramach nowej perspektywy finansowej 2014 – 2020 oraz międzynarodowych instytucji finansowych.

Na ich ostateczną wielkość, jak i sposób alokacji wpływać będzie szereg czynników, których wpływ na obecnym etapie jest trudny do oszacowania.

Elementem współdziałania partnerów w realizacji wspólnych przedsięwzięć powinien być wkład finansowy lub rzeczowy, na poziomie adekwatnym do posiadanych możliwości oraz osiągniętych dzięki współdziałaniu korzyści.

Preferowanymi formami współpracy, obok partnerstw publiczno – publicznych, powinny stać się partnerstwa publiczno – społeczne i publiczno - prywatne

Strategia realizowana będzie w oparciu o zasadę subsydiarności, współdziałania i partnerstwa. Ze względu na zakres merytoryczny ma wymiar horyzontalny. Wymaga uwzględnienia w istniejącej strukturze wdrażania mechanizmów, które zapewnią realizację

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

działań z uwzględnieniem różnych podmiotów odpowiedzialnych i realizujących poszczególne działania i cele.

Podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie i realizację zadań wynikających z zapisów SliRPS będą : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury oraz inne jednostki organizacyjne samorządu gminy działające w obszarze pomocy i integracji społecznej, profilaktyki uzależnień, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Partnerami w realizacji zadań strategicznych będą instytucje pomocy i integracji społecznej, instytucje ochrony zdrowia, rynku pracy, (itp.) należące do samorządów lokalnych lub będące jednostkami administracji rządowej, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, w tym podmioty gospodarki społecznej, partnerstwa wielosektorowe i inne. Warto uwzględnić również fakt, iż wdrażanie Strategii i realizacja celów strategicznych w niej zawartych, podlega wpływom instytucji zewnętrznych wobec samorządu gminy (np. władze krajowe, unijne), których znaczenie w chwili obecnej jest trudne do oszacowania, a może wpływać na modyfikację zarówno kierunków działań, jak i instrumentów wykorzystywanych w procesie wdrażania zapisów SliRPS na lata 2014-2020.

Realizację strategii koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zapisy SliRPS na lata 2014-2020 stanowią podstawę merytoryczną i organizacyjną dla programów gminnych, które w sposób szczegółowy ujmują istotne zagadnienia z punktu widzenia rozwoju społecznego gminy, wewnętrznej spójności i integracji oraz wysokiej jakości życia jego mieszkańców, pozwalające na wdrożenie konkretnych rozwiązań.

Wśród programów tych należy wymienić:

- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jemielno na lata 2012 – 2015.
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie Gminy Jemielno na lata 2012 – 2018.
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii dla Gminy Jemielno na 2014 r.
- Gminny Program Aktywności Lokalnej (w przygotowaniu)

MONITORING

Dla prawidłowej realizacji Strategii konieczne jest prowadzenie stałych działań monitorująco-oceniających stan prac nad jej wdrożeniem. Prowadzone działania mają na celu uzyskanie informacji o tym czy:

1. założone cele i zadania są realizowane;
2. założone cele i zadania są zasadne;
3. zachodzi konieczność modyfikacji działań w przypadku zagrożeń realizacji założonych celów lub przeorientowanie celów i kierunków działań;
4. nakłady na realizację działań są adekwatne do efektów w perspektywie krótko i długofalowej;
5. zapewniona zostanie trwałość rezultatów realizacji działań.

Stąd też monitoring Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 opierać się będzie na dwóch komplementarnych procesach, łączących w sobie elementy monitoringu i ewaluacji:

1. Pierwszym z nich jest ocena poziomu realizacji celów strategicznych określonych w Strategii na podstawie informacji sprawozdawczych i danych statystycznych
2. Drugi z procesów koncentrować się będzie na analizie skuteczności i efektywności narzędzi stosowanych w procesie osiągnięcia celów strategicznych.

Połączona analiza obu aspektów pozwoli na sformułowanie wniosków co do osiągniętych rezultatów, a jednocześnie umożliwi dokonanie niezbędnych modyfikacji czy korekt w odniesieniu przyszłych kierunków działań, jak i sposobów dążenia do przyjętych celów. Za podstawowe źródła informacji służące monitoringowi Strategii powinny zostać uznane następujące elementy:

- wskaźniki określone dla poszczególnych celów strategicznych, pozwalające „zmierzyć” poziom zaawansowania realizacji celów strategicznych oraz kierunek zmian wynikających bezpośrednio lub pośrednio z działań podejmowanych w ramach Strategii
- dane statystyczne (dostępne w ramach Banku Danych Lokalnych, innych baz GUS oraz statystycznych baz branżowych w obszarze pomocy społecznej, rynku pracy, ochrony zdrowia, aktywności obywatelskiej)
- informacje sprawozdawcze/ dokumentacja sprawozdawcza, będąca opisowym podsumowaniem konkretnych działań i projektów służących realizacji celów

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielno

na lata 2014 – 2020

strategicznych, sporządzana na specjalnym formularzu, przygotowanym na potrzeby monitoringu

- empiryczne badania ewaluacyjne.

W celu zharmonizowania metodologii prowadzenia działań monitorująco – ewaluacyjnych rekomenduje się utworzenie Zespołu ds. monitorowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.

Do kompetencji Zespołu ds. monitorowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 należałoby m.in.:

- opracowanie narzędzia sprawozdawczego służącego monitorowaniu stopnia zaawansowania realizacji SliRPS na lata 2014-2020 oraz osiągniętych wskaźników przez jednostki gminy
- określenie harmonogramu zbierania informacji sprawozdawczych, wskazanie podmiotów uczestniczących w procesie monitoringu oraz zakresu ich uczestnictwa
- określenie harmonogramu spotkań Zespołu
- przygotowanie raportu podsumowującego dotychczasowe rezultaty wdrażania SliRPS na lata 2014-2020 oraz wskazanie rekomendacji do niezbędnych zmian w jej realizacji.

4.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań.

Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczala na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty GOPS),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi celami strategicznymi i zadaniami. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

2. **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

3. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

5. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Ludność Gminy Jemielno.....	20
Rysunek 2 Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31.XII.2012r.) Mieszkańcy.....	21
Rysunek 3 Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31.XII.2012r.) Kobiety.....	21
Rysunek 4 Dane o sytuacji demograficznej i społecznej. Mężczyźni (stan na 31.XII.2012 r.)	22
Rysunek 5 Powody przyznania pomocy społecznej. Opracowanie wg sprawozdań GOPS Jemielno	25
Rysunek 6 Zanotowane zdarzenie. Opracowanie na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Górze Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu.....	38
Rysunek 7 Struktura przestępstw. Opracowanie na podstawie danych KPP Góra Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu.....	39
Rysunek 8 Charakterystyka działalności prewencyjnej w gminie Jemielno. Opracowanie na podstawie danych KPP Góra Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu.	40
Rysunek 9 Związek misji z celami strategicznymi.....	60

6. SPIS TABEL

Tabela 1 Wybrane dane statystyczne wg opracowania Urzędu Statystycznego we Wrocławiu....	23
Tabela 2 Najczęstsze powody przyznawania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jemielnie.....	26